

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
เรื่อง โครงการแก้ไขปัญหาคอขวดด้านอาชีพ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จังหวัดนครราชสีมา

และ

ข้อเสนอแนวความคิดเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ
เรื่อง แนวทางการพัฒนาอาสาสมัครแรงงานและสร้างเครือข่ายจังหวัดนครราชสีมา

ขอรับการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการแรงงานชำนาญการ
ตำแหน่งเลขที่ ๔๑๐ สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา
สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

บทคัดย่อ

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นผลงานเข้ารับการประเมินเลื่อนให้ข้าราชการดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นของนางสาวลดาวัลย์ รั่มพณินิล ตำแหน่งนักวิชาการแรงงานปฏิบัติการ สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เพื่อขอรับการประเมินในตำแหน่งนักวิชาการแรงงานชำนาญการ ซึ่งแบ่งการนำเสนอออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เรื่อง โครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ จังหวัดนครราชสีมา และส่วนที่ ๒ ข้อเสนอแนวความคิดเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ เรื่อง แนวทางการพัฒนาอาสาสมัครแรงงานและสร้างเครือข่ายจังหวัดนครราชสีมา

ส่วนที่ ๑ ผู้ขอรับการประเมินได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ จังหวัดนครราชสีมา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานโครงการภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงแรงงานและคณะกรรมการในระดับจังหวัด และเป็นไปตามระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยการใช้จ่ายเงินเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ พ.ศ.๒๕๖๑ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๓ โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานเป็น ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ๑.ขั้นเตรียมการ ๒.ขั้นดำเนินการ ๓.ขั้นติดตามรวบรวมและสรุปผลการดำเนินงาน ผู้ขอรับการประเมินได้ดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะฝีมือและกิจกรรมจ้างงานเร่งด่วนสำเร็จตามแผนที่กำหนด จำนวน ๔๖ กิจกรรม มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม ๗๗๐ คน ในการดำเนินโครงการสามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ และผู้ได้รับความเดือดร้อนด้านอาชีพจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจให้มีความทำงานชั่วคราวด้วยการจ้างงานให้ทำงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสาธารณประโยชน์ เพื่อให้แรงงานมีรายได้ในการดำรงชีพของตนเองและครอบครัว และสามารถฝึกทักษะและศักยภาพในสาขาต่าง ๆ เป็นการสร้างโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานที่ผ่านมา ผู้ขอรับการประเมินยังพบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น ๑) การประสานงานมีความล่าช้าเนื่องจากพื้นที่อยู่ห่างไกลจากที่ตั้งของสำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา ๒) อาสาสมัครแรงงานซึ่งเป็นผู้ประสานงานในพื้นที่บางส่วนยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ เป็นเหตุให้ประชาชนในบางพื้นที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ และเอกสารหลักฐานใบสำคัญที่ใช้ประกอบการเบิกจ่ายเงินไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ดังนั้น ผู้ขอรับการประเมินจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ เห็นควรปรับปรุงค่าตอบแทนการจ้างงานโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ จากวันละ ๓๐๐ บาท ให้เท่ากับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัด เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายให้ข้อคิดเห็นว่าจะต้องใช้เวลาทั้งวัน (ก่อน-หลัง) เพื่อเข้าร่วมโครงการฯ กล่าวคือ หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ แล้ว ไม่สามารถรับจ้างงานอื่นต่ออีก และข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติคือ ๑) กระทรวงแรงงานควรจัดสรรงบประมาณให้จังหวัดอย่างเพียงพอต่อความต้องการของพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ๒) สำนักงานแรงงานจังหวัดในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ ต้องชี้แจงระเบียบ ขั้นตอน และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนถูกต้อง ให้กับอาสาสมัครแรงงานซึ่งเป็นผู้ประสานงานในพื้นที่ในการดำเนินการ

ส่วนที่ ๒ ข้อเสนอแนวคิดเพื่อการพัฒนาอาสาสมัครแรงงานให้มีประสิทธิภาพ เรื่อง แนวทางการพัฒนาอาสาสมัครแรงงานและสร้างเครือข่ายจังหวัดนครราชสีมา สืบเนื่องมาจากปัญหาข้อจำกัดของอัตรากำลังเจ้าหน้าที่กระทรวงแรงงานมีเฉพาะในจังหวัด จึงได้แต่งตั้งให้มีเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานสำหรับทำหน้าที่นำบริการด้านแรงงานลงสู่ประชาชน ซึ่งที่ผ่านมามีอาสาสมัครแรงงานเพียงตำบลละ ๑ คน เท่านั้น จึงทำให้บริการด้านแรงงานไม่ทั่วถึง อีกประการหนึ่งพบว่าปัญหาด้านแรงงานเป็นปัญหาที่

“อาสาสมัครแรงงาน” มักจะให้ความสำคัญน้อยกว่าบทบาทอื่น เนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ ไม่มีการวางแผนการปฏิบัติงาน และไม่มีการสำรวจข้อมูลความต้องการของประชาชน ทำให้กิจกรรมด้านแรงงานที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไม่ได้มาจากความต้องการที่แท้จริงของคนในหมู่บ้าน ส่งผลให้ประชาชนไม่ให้ความสนใจ และไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครแรงงาน การลงพื้นที่ร่วมกับอาสาสมัครแรงงานเพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ และแนะนำข้อมูลด้านแรงงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมาไม่ทั่วถึงเนื่องจากอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ จึงเป็นที่มาของการพัฒนาอาสาสมัครแรงงานและสร้างเครือข่าย โดยยกระดับองค์ความรู้ด้านแรงงานให้กับอาสาสมัครแรงงานระดับตำบลเพื่อให้สามารถเป็นพี่เลี้ยงอาสาสมัครแรงงานระดับหมู่บ้าน ในการยกระดับองค์ความรู้ด้านแรงงานนั้น ต้องสอบวัดระดับองค์ความรู้ด้านแรงงานในทุกภารกิจของกระทรวง รวมทั้งพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด กฎกระทรวง ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หากพบว่าอาสาสมัครแรงงานไม่เข้าใจในเรื่องใดก็ให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมและสอบวัดองค์ความรู้ซ้ำ อันจะเป็นการสร้างความเข้มแข็งทางด้านสติปัญญาให้กับอาสาสมัครแรงงาน ขั้นตอนในการสรรหาผู้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของกระทรวงแรงงานในระดับพื้นที่จะต้องเป็นการคัดเลือกจากประชาชนในพื้นที่เพื่อสร้างการยอมรับในเบื้องต้น เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับอาสาสมัครแรงงานในการให้บริการ และประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของตนเองในชุมชน สร้างความตระหนักรู้ถึงปัญหาด้านแรงงานและค้นหากิจกรรมเพื่อแก้ไขโดยใช้ความรู้ด้านแรงงานเข้าไปจัดการแก้ไขปัญหาในชุมชน/หมู่บ้านของตนเอง แล้วเสนอแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมรองรับโดยสำนักงานแรงงานจังหวัดทำหน้าที่ติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาอาสาสมัครแรงงานให้มีความเข้มแข็ง รวมทั้งมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ของผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการร่วมกันวางแผนพัฒนา และยกระดับคุณภาพชีวิตด้านแรงงานในหมู่บ้านของตนเองให้กับตำบลอื่น ๆ ด้วย ซึ่งผลที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาอาสาสมัครแรงงานและการสร้างเครือข่ายจังหวัดนครราชสีมา จะทำให้มีเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานที่มีจิตบริการ และได้รับการยอมรับจากคนในพื้นที่ เครือข่ายอาสาสมัครแรงงานมีความรู้ ความเข้าใจภารกิจด้านแรงงานในทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล มีข้อมูลทางสถิติด้านแรงงานระดับหมู่บ้านในเชิงลึกซึ่งผ่านการสำรวจข้อมูลโดยเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน ที่สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมาสามารถนำมาใช้ในการวางแผนให้ความช่วยเหลือ สนองตอบต่อยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์กระทรวงแรงงาน และยุทธศาสตร์จังหวัดนครราชสีมา

คำนำ

เอกสารผลงานทางวิชาการฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลงานทางวิชาการ เพื่อขอรับการประเมินและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการแรงงานชำนาญการ สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ซึ่งผู้ขอรับการประเมินได้นำเสนอผลงานแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เรื่อง โครงการแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนด้านอาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ จังหวัดนครราชสีมา อันเป็นผลงานที่ดำเนินการในงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ซึ่งได้เรียบเรียงหลักการ ความรู้ทางวิชาการ แนวความคิด ขั้นตอนการดำเนินงาน ไปจนถึงการเบิกจ่ายเงินภายใต้ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยการใช้จ่ายเงินเพื่อแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนด้านอาชีพ พ.ศ.๒๕๖๑ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๓ สำหรับส่วนที่ ๒ ได้นำเสนอแนวความคิดเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ เรื่อง แนวทางการพัฒนาอาสาสมัครแรงงานและสร้างเครือข่ายจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้ขอรับการประเมินได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้ขอรับการประเมินหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานทางวิชาการฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

ลดาวัลย์ รั่มพณินิล

เมษายน ๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ค
สารบัญ	
ส่วนที่ ๑ ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา	
๑. ชื่อผลงาน : โครงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนด้านอาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จังหวัดนครราชสีมา	๑
๒. ระยะเวลาดำเนินการ	๑
๓. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวความคิดที่ใช้ในการดำเนินการ	๑
๓.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๓.๒ ความรู้ทางวิชาการหรือแนวความคิด	๒
(๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)	๒
(๒) ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยการใช้จ่ายเงินเพื่อแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนด้านอาชีพ พ.ศ.๒๕๖๑ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๓	๕
(๓) แนวทางการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนด้านอาชีพ	๗
(๔) แนวความคิดเกี่ยวกับการประสานงาน	๑๐
(๕) แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	๑๐
๔. สรุปสาระและขั้นตอนการดำเนินการ	๑๒
๕. ผู้ร่วมดำเนินการ	๑๔
๖. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ	๑๔
๗. ผลสำเร็จของงาน	๑๖
๘. การนำไปใช้ประโยชน์	๑๗
๙. ความยุ่งยากในการดำเนินการ/ปัญหา/อุปสรรค	๑๗
๑๐. ข้อเสนอแนะ	๑๗
ส่วนที่ ๒ ข้อเสนอแนวความคิดเพื่อพัฒนางาน	
ชื่อเรื่อง : แนวทางการพัฒนาอาสาสมัครแรงงานและสร้างเครือข่ายจังหวัดนครราชสีมา	๑๘
๑. หลักการและเหตุผล	๑๘
๒. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ	๑๙
๒.๑ บทวิเคราะห์	๑๙
๒.๒ แนวความคิด	๒๐
๒.๓ ข้อเสนอ	๒๖
๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๒๘
๔. ตัวชี้วัดความสำเร็จ	๒๙
บรรณานุกรม	๓๐
ภาคผนวก	

ส่วนที่ ๑ ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑. ชื่อผลงาน โครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓
จังหวัดนครราชสีมา

๒. ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓

๓. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวความคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

๓.๑ หลักการและเหตุผล

กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีภารกิจในการดูแลความเป็นอยู่และเสริมสร้างศักยภาพของ ประชากร หรือผู้ใช้แรงงานที่ได้รับความเดือดร้อนด้านอาชีพและจากภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ภัยแล้ง วาตภัย เป็นต้น โดยได้ตระหนักถึงความเดือดร้อนของประชาชนและผู้ใช้แรงงาน จึงได้จัดทำโครงการแก้ไข ปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ โดยดำเนินโครงการใน ๒ กิจกรรม คือ ๑) การจ้างงานเร่งด่วน และ ๒) การพัฒนาทักษะฝีมือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติให้มีความทำชั่วคราวด้วยการ จ้างแรงงานพัฒนาฝีมือแรงงานหรือฝึกอาชีพในสาขาอาชีพต่างๆที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ ประสบภัยธรรมชาติและจ้างงานหรือฝึกฝีมือเพื่อประกอบอาชีพเป็นการสร้างรายได้และโอกาสแก่ผู้ว่างงาน และไม่มีรายได้ และผู้ที่มีความเดือดร้อนด้านอาชีพเป็นการชั่วคราว

จังหวัดนครราชสีมามีประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๒,๐๕๔,๙๒๔ คน เป็นประชากรอยู่ใน กำลังแรงงาน ๑,๓๓๑,๗๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๘๐ จำแนกเป็นผู้มีงานทำ ๑,๒๓๕,๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๑๐ ผู้ว่างงาน ๕๒,๕๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๕ และกำลังแรงงานที่รอฤดูกาล ๔๔,๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๑๔ ของประชากรที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ส่วนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน ๗๒๓,๑๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑๙ ผู้ว่างงาน ๕๒,๕๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๕ ของประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป แยกเป็นชาย จำนวน ๑๕,๒๙๕ คน หญิง จำนวน ๓๗,๒๓๗ คน การเลิกจ้างแรงงาน มีสถานประกอบการที่เลิกจ้าง จำนวน ๑๑๓ แห่ง ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง จำนวน ๕๐๔ คน ส่วนใหญ่เป็น สถานประกอบการขนาดเล็กลูกจ้าง ๑-๙ คน จำนวน ๑๐๔ แห่ง ลูกจ้าง ๒๒๗ คน สถานประกอบการขนาด ลูกจ้าง ๑๐ คนขึ้นไป จำนวน ๙ แห่ง ลูกจ้าง ๒๗๗ คน ส่วนแรงงานนอกระบบมีจำนวน ๖๖๑,๑๗๕ คน อยู่ในภาคเกษตรกรรม จำนวน ๔๙๔,๗๕๗ คน (ร้อยละ ๖๒.๐๑ ของจำนวนแรงงานนอกระบบทั้งหมด) นอกภาคเกษตรกรรม จำนวน ๓๐๑,๐๓๑ คน และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จังหวัดนครราชสีมา ได้ประสบปัญหาจากภัยแล้งและอุทกภัยส่งผลกระทบต่อประกอบอาชีพตามปกติของประชาชน ทำให้ขาดรายได้สำหรับเลี้ยงตนเองและครอบครัว

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ กระทรวงแรงงานได้จัดสรรงบประมาณให้สำนักงานแรงงานจังหวัด นครราชสีมา ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ จำนวน ๑,๒๐๗,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้าน สองแสนเจ็ดพันบาทถ้วน) โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนด้านอาชีพ ผู้ว่างงาน ผู้ประสบภัย ให้มีงานทำมีรายได้ มีโอกาสในการเพิ่มพูนศักยภาพในทักษะใหม่นอกเหนือจากทักษะเดิมที่มีอยู่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเอง พึ่งพาตนเอง และสามารถช่วยเหลือกันในชุมชนท้องถิ่นได้ ก่อให้เกิดการเพิ่มผลิตภาพแรงงานด้วยทักษะความสามารถ ที่หลากหลาย มีรายได้เพิ่มจากทักษะความรู้ใหม่ที่ได้รับการฝึกฝน รวมทั้งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในรูปแบบประชารัฐ ซึ่งผู้ขอรับการประเมินได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้รับผิดชอบ

การดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนด้านอาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จังหวัดนครราชสีมา จากการดำเนินงานที่ผ่านมาได้มอบหมายให้อาสาสมัครแรงงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยเริ่มตั้งแต่การสำรวจความต้องการขอรับการช่วยเหลือของประชาชนเป็นผู้ประสานงานในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากผลการดำเนินงานพบว่า อาสาสมัครแรงงานยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ตนเอง ไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์/ขั้นตอนของโครงการวิธีการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้นำชุมชนในพื้นที่ ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความช่วยเหลือได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ จากปัญหาดังกล่าวผู้ขอรับการประเมินจึงได้จัดประชุมอาสาสมัครแรงงานเพื่อชี้แจงความเป็นมา วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน แนวทางการดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนด้านอาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จังหวัดนครราชสีมา ทำให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงผู้ที่สนใจศึกษา ค้นคว้า หาข้อมูลการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนด้านอาชีพต่อไป

๓.๒ ความรู้ทางวิชาการหรือแนวความคิด

การดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนด้านอาชีพจังหวัดนครราชสีมาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีความรู้ทางวิชาการและแนวความคิดต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมาย ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ซึ่งผู้ขอรับการประเมินได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี ที่นำมาประยุกต์ใช้และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ดังนี้

(๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ เป็นแผนพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ซึ่งแปลงยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงมุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายอนาคตประเทศไทยในปี ๒๕๗๙ ซึ่งกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี เป็นกรอบที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มุ่งตอบสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดภายใต้ระยะเวลา ๕ ปี ต่อจากนี้ไปพิจารณาจากการประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาทั้งจากภายนอกและภายในประเทศที่บ่งชี้ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของประเทศ และการสะท้อนถึงโอกาสและความเสี่ยงในการผลักดัน ขับเคลื่อนให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ บรรลุผลได้ในระยะเวลา ๕ ปีแรกของยุทธศาสตร์ระยะ ๒๐ ปี ทั้งนี้ โดยได้คำนึงถึงการต่อยอดให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่องภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับต่อ ๆ ไป ดังนั้น การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายรวมของการพัฒนาได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวยุคใหม่ ตลอดจนเป็น คนเก่งที่มีทักษะความรู้ ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

๒. เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

๓. เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิม และขยายฐานใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่เข้มข้นมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก และสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อาหารและน้ำ

๔. เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

๕. เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทันทสมัย และมีการทำงานเชิงบูรณาการของภาคการพัฒนา

๖. เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคโดยการพัฒนาภาคและเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาระดับฐานการผลิตและบริการเดิม และขยายฐานการผลิตและบริการใหม่

๗. เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยง (Connectivity) กับประเทศต่าง ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทและสร้างสรรค์ในด้านการค้า การบริการ และการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก

เป้าหมายรวม

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้กำหนดเป้าหมายรวมการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ประกอบด้วย

๑. คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณมีวิถีชีวิตที่พอเพียง และมีความเป็นไทย

๒. ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง เศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การประกอบอาชีพและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม กลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ ๔๐ มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๕

๓. ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัลมีผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเป็นสังคมผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กที่เข้มแข็งสามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการ มีระบบการผลิตและให้บริการจากฐานรายได้เดิมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และมีการลงทุนในการผลิตและบริการฐานความรู้ชั้นสูงใหม่ ๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน รวมทั้งกระจายฐานการผลิตและการให้บริการสู่ภูมิภาคเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในเศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพและมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕ ต่อปี และมีปัจจัยสนับสนุน อาทิ ระบบโลจิสติกส์ พลังงาน และการลงทุนวิจัยและพัฒนาที่เอื้อต่อการขยายตัวของภาคการผลิตและบริการ

๔. ทูทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ โดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ เพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและขนส่งไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗ ภายในปี ๒๕๖๓ เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติ มีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น และรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

๕. มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย ความขัดแย้งทางอุดมการณ์และความคิดในสังคมลดลง ปัญหาอาชญากรรมลดลง ปริมาณความสูญเสียจากภัยโจรสลัด การลักลอบขนส่งสินค้าและค่านุญษ์ลดลง มีความพร้อมที่จะปกป้องประชาชนจากการก่อการร้ายและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ประเทศไทยมีส่วนร่วมในการกำหนดบรรทัดฐานระหว่างประเทศ เกิดความเชื่อมโยงการขนส่งโลจิสติกส์ ห่วงโซ่มูลค่าเป็นหุ้นส่วน การพัฒนาที่สำคัญในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก และอัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุนและการส่งออกของไทยในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และอาเซียนสูงขึ้น

๖. มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน บทบาทภาครัฐในการให้บริการซึ่งภาคเอกชนดำเนินการแทนได้ดีกว่า ลดลง เพิ่มการใช้ระบบดิจิทัลในการให้บริการ ปัญหาคอร์รัปชันลดลง และการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระมากขึ้น โดยอันดับประสิทธิภาพภาครัฐที่จัดทำโดยสถาบันการศึกษานานาชาติ และอันดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจในประเทศดีขึ้น การใช้จ่ายภาครัฐและระบบงบประมาณมีประสิทธิภาพสูง ฐานภาษีกว้างขึ้น และดัชนีการรับรู้การทุจริตดีขึ้น รวมถึงมีบุคลากรภาครัฐที่มีความรู้ความสามารถและปรับตัวได้ทันกับยุคดิจิทัลเพิ่มขึ้น

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ กระทรวงแรงงานได้ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างทั่วถึง เป้าหมายที่ ๔ เพิ่มผลิตภาพการผลิตของประเทศ ตัวชี้วัดที่ ๔.๒ ผลิตภาพการผลิตของปัจจัยแรงงานไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒.๕ ต่อปี

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
วัตถุประสงค์

๑. สร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน ดังนี้

๑.๑ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจให้สนับสนุนเป้าหมายการเพิ่มรายได้ต่อหัว

๑.๒ เพื่อเพิ่มศักยภาพของฐานการผลิตและฐานรายได้เดิมและสร้างฐานการผลิตและรายได้ใหม่

๑.๓ เพื่อสนับสนุนการกระจายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม และสนับสนุนเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑.๔ เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งและรักษาวินัยทางการเงินการคลัง และพัฒนาเครื่องมือทางการเงินที่สนับสนุนการระดมทุนที่มีประสิทธิภาพ

๒. สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจรายสาขา เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน ดังนี้

๒.๑ เพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการสร้างมูลค่าและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของสินค้าและบริการ

๒.๒ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพให้เป็นฐานรายได้ใหม่ที่สำคัญ พัฒนาระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงและมีการปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศเพื่อให้ฐานการผลิตภาคเกษตรและรายได้เกษตรกรมีความมั่นคง

๒.๓ เพื่อเร่งผลักดันให้สินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีความโดดเด่นในด้านคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยในตลาดโลก

๒.๔ เพื่อเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมสำคัญเดิม ให้สามารถต่อยอดสู่อุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเข้มข้น และสร้างรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่บนฐานของความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒.๕ เพื่อเพิ่มศักยภาพของฐานบริการเดิมและขยายฐานบริการใหม่ในการปรับตัวสู่เศรษฐกิจฐานบริการที่เข้มแข็งขึ้น รวมทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน

๒.๖ เพื่อพัฒนาปัจจัยสนับสนุนและอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย รวมทั้งพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ

๒.๗ เพื่อพัฒนาระบบการเงินของประเทศให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ การค้า และการลงทุน

๒.๘ เพื่อสร้างความเข้มแข็งขององค์กรการเงินฐานรากและระบบสหกรณ์ ให้สนับสนุนบริการทางการเงินในระดับฐานรากและเกษตรกรรายย่อย

โครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพของกระทรวงแรงงาน มีความเชื่อมโยงสอดคล้องของแผนงาน/โครงการกับตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ชาติที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ แผนแม่บทฯ ตัวชี้วัดที่ ๑๑ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต แผนย่อยตัวชี้วัด ๑๑.๑ พัฒนา ยกระดับศักยภาพวัยแรงงานเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจในเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญของกระทรวงแรงงานให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมาย ตอบสนองต่อประชาชนในพื้นที่ให้มีอาชีพ มีงานทำ มีรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีซึ่งถือเป็นรากฐานที่เข้มแข็งของชุมชน ส่งผลต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำรายได้ของสังคม รวมทั้งเชื่อมโยงสู่เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นโยบายรัฐบาล อันจะเป็นส่วนผลักดันสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

(๒) ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยการใช้จ่ายเงินเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ พ.ศ.๒๕๖๑ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๓

กระทรวงแรงงานได้ออกระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยการใช้จ่ายเงินเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ พ.ศ.๒๕๖๑ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๔๕ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ผู้ประสบภัย” หมายถึง บุคคลที่ได้รับ หรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพ หรือขาดรายได้จากการประกอบอาชีพ อันเนื่องมาจากภัยพิบัติหรือภัยธรรมชาติ

“ผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพ” หมายถึงผู้ประสบภัย ผู้ประสบภัยพิบัติหรือผู้ประสบภัยธรรมชาติ หรือผู้ว่างงาน หรือผู้ไม่มีรายได้ หรือผู้ที่มีความเดือดร้อนด้านอาชีพเป็นการชั่วคราว

ข้อ ๕ การให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนตามระเบียบนี้ ให้ดำเนินการในรูปแบบ ดังต่อไปนี้

(๑) กิจกรรมจ้างงานเร่งด่วน เพื่อให้ผู้ประสบภัย ผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพ มีงานทำชั่วคราว ด้วยการจ้างแรงงานให้ทำงานในงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสาธารณประโยชน์ เช่น

การปรับปรุง ซ่อมแซมสถานที่ที่เสียหาย ทำความสะอาดหรือบูรณะอาคารสถานที่ที่เสียหายจากภัยธรรมชาติ หรือจ้างงานอื่นที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพกระทรวงแรงงานประจำจังหวัด

(๒) กิจกรรมพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน เพื่อการพัฒนาฝีมือแรงงานหรือฝึกอาชีพในสาขาอาชีพต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่/ชุมชน หรือประชาชน และความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อประกอบอาชีพ เป็นการสร้างรายได้และโอกาสแก่ผู้ว่างงาน หรือผู้ไม่มีรายได้ที่มีความเดือดร้อนด้านอาชีพเป็นการชั่วคราว

ข้อ ๖ การให้ความช่วยเหลือตามโครงการแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนด้านอาชีพ ตามระเบียบนี้ให้ดำเนินการในพื้นที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นพื้นที่ที่ภาครัฐหรือจังหวัดได้ประกาศให้เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ หรือ

(๒) เป็นพื้นที่ที่ภาครัฐหรือจังหวัดได้เคยประกาศให้เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติตาม (๑) หรือเคยเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติอยู่เป็นประจำ หรือคาดว่าจะเกิดภัยธรรมชาติขึ้นในเวลาอันใกล้ ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพกระทรวงแรงงานประจำจังหวัด หรือ

(๓) เป็นพื้นที่ที่ประชาชนประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพ มีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน และประสงค์จะเข้าร่วมโครงการ โดยผ่านการพิจารณาและรับรองจากผู้นำนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบเมืองพิเศษ กรุงเทพมหานคร หรือผู้นำนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำนท้องถิ่น หรือผู้นำนชุมชน หรือคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการชุมชน หรืออาสาสมัครแรงงาน หรือบัณฑิตแรงงาน

ข้อ ๗ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กำหนดมาตรการควบคุม กำกับดูแลการจ้างงานเร่งด่วนหรือพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนตามข้อ ๕

ข้อ ๘ ในกรุงเทพมหานคร ให้สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นผู้เสนอโครงการและรวบรวมข้อเสนอทางราชการ หรือเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่ได้จากความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เสนอต่อคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพกระทรวงแรงงาน ให้เป็นผู้พิจารณาเสนอปลัดกระทรวงแรงงานอนุมัติ

ในส่วนภูมิภาค ให้สำนักงานแรงงานจังหวัดเป็นผู้เสนอโครงการ หรือเป็นผู้รวบรวมข้อเสนอของหน่วยงานของทางราชการ หรือข้อเสนอขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือข้อเสนอของเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่ ที่ได้จากความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อจัดทำแผนงานโครงการเสนอต่อคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพกระทรวงแรงงานประจำจังหวัดให้เป็นผู้พิจารณาเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติ

ข้อ ๙ การใช้จ่ายเงินตามระเบียบนี้ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณตามโครงการแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนด้านอาชีพ ได้แก่ ค่าตอบแทน ค่าอาหารหรือค่าอาหารเหมาจ่าย และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็น โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เว้นแต่จะทำได้ทำความตกลงกับกระทรวงการคลังไว้เป็นอย่างอื่น

(๓) แนวทางการดำเนินงาน โครงการแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนด้านอาชีพ

๑) กลไกการทำงานระดับจังหวัด

สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพกระทรวงแรงงานขึ้น ณ ที่ตั้งสำนักงาน ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานในการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน อันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ วิกฤตเศรษฐกิจ ผู้ว่างงาน และไม่มีรายได้ ให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพกระทรวงแรงงานประจำจังหวัด ตามคำสั่งกระทรวงแรงงาน ที่ ๓๑๗/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกอบด้วย

(๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัด รับผิดชอบด้านแรงงาน	ประธานกรรมการ
(๒) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา	กรรมการ
(๓) ผู้อำนวยการโครงการชลประทานนครราชสีมา	กรรมการ
(๔) ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงชนบทนครราชสีมา	กรรมการ
(๕) พัฒนาการจังหวัดนครราชสีมา	กรรมการ
(๖) หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมา	กรรมการ
(๗) จัดหางานจังหวัดนครราชสีมา	กรรมการ
(๘) ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ๕ นครราชสีมา	กรรมการ
(๙) สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดนครราชสีมา	กรรมการ
(๑๐) ประกันสังคมจังหวัดนครราชสีมา	กรรมการ
(๑๑) ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยในการทำงาน เขต ๓	กรรมการ
(๑๒) แรงงานจังหวัดนครราชสีมา	กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. พิจารณากลับกรอง แผนงาน/โครงการงบประมาณที่หน่วยปฏิบัติเสนอเพื่อรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ และโครงการแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนด้านอาชีพ รวมทั้งการกำหนดประเภทของการจ้างงาน การฝึกทักษะอาชีพสำรวจความต้องการและพื้นที่เป้าหมายที่ผู้เดือดร้อนต้องได้รับการช่วยเหลือเร่งด่วนและจำเป็น

๒. ประสานการปฏิบัติงานในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ ได้แก่ อุทกภัย วาตภัย ภัยหนาว ภัยแล้ง หรือภัยธรรมชาติอื่น รวมทั้งผู้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นในพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งองค์กรเครือข่าย เพื่อให้การช่วยเหลือดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. กำกับดูแล ตรวจสอบ เร่งรัด แนะนำการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานในพื้นที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ และรายงานให้กระทรวงแรงงานทราบเป็นระยะ ๆ จนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ

๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่จังหวัดนครราชสีมามอบหมาย

๒) รูปแบบการดำเนินงานของโครงการ

สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงแรงงานและคณะทำงานในระดับจังหวัด และเป็นไปตามระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยการใช้จ่ายเงินเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับความเดือดร้อนด้านอาชีพ หรือช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยา หลังประสบภัยพิบัติ ให้มีโอกาสในการเพิ่มพูนศักยภาพในทักษะใหม่ (Re-Skill) นอกเหนือจากทักษะเดิมที่มี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้แรงงานตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเอง พึ่งพาตนเอง และสามารถช่วยเหลือกันในกลุ่มชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดการเพิ่มผลิตภาพแรงงานด้วยทักษะความสามารถที่หลากหลาย มีรายได้เพิ่มจากทักษะความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการฝึกฝน รวมทั้งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบประชารัฐ ภายใต้รูปแบบที่สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานกำหนดไว้ ๒ รูปแบบกิจกรรม ดังนี้

(๑) กิจกรรมจ้างงานเร่งด่วน

เป็นการจ้างแรงงานที่ เป็นผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพจากภัยธรรมชาติ หรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพหรือขาดรายได้จากการประกอบอาชีพ อันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติหรือผู้ว่างงานและไม่มีรายได้ หรือผู้ที่มีความเดือดร้อนด้านอาชีพ ให้มีงานทำชั่วคราวด้วยการจ้างแรงงานให้ทำงานในงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพัฒนาสาธารณะประโยชน์ในพื้นที่ เช่น ปรับปรุงซ่อมแซมสถานที่ที่เสียหาย ทำความสะอาดหรือบูรณะอาคารสถานที่ที่เสียหายจากภัยธรรมชาติ สร้าง/ซ่อมแซมฝาย ทาสีรั้ววัด/มัสยิด ปรับปรุงโรงเรียน/ศูนย์ชุมชน ถนนภายในหมู่บ้าน/ตำบล เป็นต้น โดยการจ้างแรงงานเป็นรายวันเท่านั้น ในอัตราวันละ ๓๐๐ บาทต่อคนต่อวัน (ทำงาน ๘ ชั่วโมง) ระยะเวลาการจ้างคนละไม่เกิน ๑๐ วัน ทั้งนี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพกระทรวงแรงงานจังหวัดนครราชสีมา

(๒) กิจกรรมพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน

เป็นการจัดฝึกอาชีพให้แก่ประชาชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ว่างงาน ผู้ไม่มีรายได้และผู้เดือดร้อนด้านอาชีพ โดยหลักสูตรฝึกอาชีพขึ้นอยู่กับความต้องการของประชาชนในพื้นที่และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพกระทรวงแรงงานจังหวัดนครราชสีมา โดยมีค่าใช้จ่ายต่อรุ่น ดังนี้

ค่าเบี้ยเลี้ยง ผู้เข้ารับการฝึก วันละ ๑๒๐ บาท/คน/วัน ไม่เกิน ๓๐ วัน ไม่ต่ำกว่า ๑๖ คนต่อรุ่น

ค่าวิทยากร (ไม่เกินชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท/คน) ไม่เกินรุ่นละ ๓๖,๐๐๐ บาท

ค่าวัสดุฝึก (ไม่เกิน ๑,๕๐๐ บาท/คน) ไม่เกินรุ่นละ ๒๔,๐๐๐ บาท

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ ๒,๐๐๐ บาท

การบริหารจัดการโครงการงบประมาณจำนวนไม่เกินร้อยละ ๓ ของงบประมาณที่ได้รับ การจัดสรรทั้งหมด เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการโครงการ ดังนี้

ค่าวัสดุสำนักงานและค่าวัสดุคอมพิวเตอร์

ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น

ค่าใช้จ่ายในการประชุม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓) เป้าหมาย

โครงการแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนด้านอาชีพ

กิจกรรมหลัก : จ้างงานเร่งด่วนและพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านอาชีพ
ตัวชี้วัดผลผลิต

(๑) เชิงปริมาณ จำนวนกำลังแรงงานได้รับการเสริมสร้างศักยภาพ

(๒) เชิงคุณภาพ แรงงานมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยคนละ ๓,๐๐๐ บาทต่อปี

ตัวชี้วัดกิจกรรม

(๑) มีกลุ่มอาชีพจัดตั้งใหม่อย่างน้อย ๑ กลุ่ม

(๒) ฝึกอาชีพสำหรับผู้สูงอายุอย่างน้อย ๑ รุ่น

(๓) ฝึกอาชีพช่างชุมชนอย่างน้อย ๑ รุ่น

(๔) โครงการสามารถดำเนินการเสร็จได้ตามเป้าหมาย ร้อยละ ๙๐

๔) รูปแบบของการทำงาน

๑. ให้จังหวัดจัดทำโครงการเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในสัดส่วนกิจกรรมจ้างงานเร่งด่วนร้อยละ ๓๐ และกิจกรรมพัฒนาทักษะฝีมือร้อยละ ๗๐

๒. กิจกรรมการจ้างงานเร่งด่วน สามารถดำเนินการได้เฉพาะที่เกี่ยวกับสาธารณประโยชน์ เช่น การปรับปรุงซ่อมแซมสถานที่ที่เสียหาย ทำความสะอาดหรือบูรณะอาคารสถานที่ที่เสียหายจากภัยธรรมชาติ ก่อสร้างฝายชะลอน้ำ ซ่อมแซมฝาย และสร้างแนวกันไฟฟ้า (ไม่สนับสนุนกิจกรรมขุดลอกคู คลอง บึงแหล่งน้ำ และการปรับปรุงภูมิทัศน์)

๓. กิจกรรมพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ให้จังหวัดจัดทำโครงการและเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณได้ตามความต้องการของพื้นที่ ชุมชน หรือประชาชน และความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อประกอบอาชีพเป็นการสร้างรายได้และโอกาสแก่ผู้ว่างงาน หรือผู้ไม่มีรายได้ที่มีความเดือดร้อนด้านอาชีพเป็นการชั่วคราว โดยในจำนวนโครงการที่เสนอขอทั้งหมดต้องมีโครงการเป็นลักษณะ ดังนี้

(๓.๑) โครงการที่เป็นการฝึกอาชีพ เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ที่เป็นนวัตกรรม เช่น การฝึกช่างชุมชนในสาขาต่าง ๆ ที่เป็นความต้องการของพื้นที่อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ โครงการ

(๓.๒) โครงการฝึกอาชีพผู้สูงอายุ(สาขาอาชีพ...) อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ โครงการ

(๓.๓) ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมต่อรุ่น ดังนี้

(๑) ค่าเบี้ยเลี้ยงสำหรับผู้เข้ารับการฝึก วันละ ๑๒๐ บาท/คน/วัน

(๒) ค่าวิทยากร (ไม่เกินชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท/คน) ไม่เกิน ๓๖,๐๐๐ บาท

(๓) ค่าวัสดุฝึก (ไม่เกิน ๑,๕๐๐ บาท/คน) ไม่เกิน ๒๔,๐๐๐ บาท

(๔) ค่าใช้จ่ายอื่นในการดำเนินโครงการ ๒,๐๐๐ บาท

(๕) ระยะเวลาการฝึกอบรมให้เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนด ไม่เกิน ๓๐ วัน

(๖) จำนวนผู้เข้ารับการฝึกไม่ต่ำกว่ารุ่นละ ๑๖ คน

ทั้งนี้ ให้ใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัด โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ และไม่สนับสนุนค่าเครื่องมือประกอบอาชีพ

๔. การบริหารจัดการโครงการ

งบประมาณจำนวนไม่เกินร้อยละ ๓ ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรทั้งหมด เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการโครงการฯ

ในฐานะผู้ขอรับการประเมินซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบงานโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ ได้นำรูปแบบและแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพมาปรับใช้ในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพในพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมาเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่กลุ่มเป้าหมาย

(๔) แนวความคิดเกี่ยวกับการประสานงาน

สถาบันดำรงราชานุภาพ (ออนไลน์) ได้รวบรวมความหมายจากนักวิชาการของคำว่า การประสานงาน หมายถึง “การจัดระเบียบวิธีการทำงาน เพื่อให้งานและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ไม่ทำให้งานซ้ำกัน ขัดแย้งกัน หรือเหลื่อมล้ำกัน ทั้งนี้ เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์กรนั้นอย่างสมานฉันท์และมีประสิทธิภาพ” ส่วนทางธุรกิจนิยามที่จะให้ความหมายว่า การประสานงาน หมายถึง “การติดต่อสื่อสารให้เกิดความคิด ความเข้าใจตรงกันในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้องทั้งเวลา และกิจกรรมที่จะต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมานฉันท์ เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ไม่เกิดการดำเนินงานซ้ำซ้อน ขัดแย้งหรือเหลื่อมล้ำกัน” การประสานงานที่ดีช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว ทุกคนทุกฝ่ายมีความเข้าใจถึงนโยบายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้ดียิ่งขึ้น ช่วยประหยัดเวลา เงิน วัสดุ และสิ่งของต่าง ๆ ในการทำงาน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของงานมากขึ้น และยังสร้างความกลมเกลียว ความเข้าใจอันดี และความสามัคคี อีกทั้งช่วยขจัดข้อขัดแย้งในการทำงานขจัดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนหรือเหลื่อมล้ำกัน ก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม สร้างความสำนึกในการรับผิดชอบร่วมกัน รวมถึงเข้าใจข้อเท็จจริงและปัญหาของหน่วยงานอื่น นำไปสู่การกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และลู่ทางการปรับปรุงงานต่อไป

ผู้ขอรับการประเมินได้นำความรู้และแนวความคิดเกี่ยวกับการประสานงานดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนำมาใช้ในการประสานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเช่นระหว่างหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัดอาสามัครแรงงานผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีส่งผลให้การดำเนินงานตามโครงการจ้างงานเร่งด่วนและพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านอาชีพฯ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

(๕) แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

สัญญา เคนาภูมิ (อ้างถึงใน วชิรวัชร งามละหม่อม, ๒๕๕๙ : ออนไลน์) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตาม ประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกินจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

จินตนา สุจจันท์ (อ้างถึงใน วชิรวัชร งามละหม่อม, ๒๕๕๙ : ออนไลน์) การมีส่วนร่วม หมายถึงกระบวนการดำเนินรวมพลังประชาชนกับองค์กรของรัฐ หรือองค์กรเอกชน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของชุมชน โดยให้สมาชิกเข้ามาร่วมวางแผนปฏิบัติและประเมินงานเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (อ้างถึงใน วชิรวัชร งามละหม่อม, ๒๕๕๙ : ออนไลน์) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

องค์ประกอบการมีส่วนร่วม

เดโซ แสตนภัคดี (ออนไลน์) องค์ประกอบการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

๑. การมีส่วนร่วมในการศึกษาชุมชน จะเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้ร่วมกันเรียนรู้สภาพชุมชน การดำเนินชีวิต ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำงาน และร่วมกันค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

๒. การมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยจะมีการรวมกลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินการ และทรัพยากรที่จะต้องใช้

๓. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนา โดยการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน เงินทุน หรือเข้าร่วมบริหารงาน การใช้ทรัพยากร การประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

๔. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ โดยอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมของบุคคลและสังคม

กระบวนการมีส่วนร่วม

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (อ้างถึงใน วชิรวัชร งามละม่อม, ๒๕๕๙ : ออนไลน์)

ได้จำแนกรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจ นั้น ประการแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ ๒ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น ได้มาจากคำถามว่าใครทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้ด้วยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารจัดการงานและการประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ ๓ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ที่เป็นประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ ๔ การมีส่วนร่วมในการประเมิน (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

แนวความคิดการมีส่วนร่วมมีส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ จังหวัดนครราชสีมา ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การวิเคราะห์ปัญหา การแสดงความคิดเห็น การดำเนินการ การติดตามตรวจสอบผลกระทบของการดำเนินการอันเป็นการแก้ไขปัญหาของชุมชนของตนเองผู้ขอรับการประเมินได้นำมาใช้ในการดำเนินโครงการโดยเริ่มตั้งแต่การเปิดโอกาสให้อาสาสมัครแรงงานมีส่วนร่วมในการสำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่แล้วเสนอโครงการผ่านอาสาสมัครแรงงาน ซึ่งโครงการ

ที่เสนอนั้น จะต้องผ่านการทำเวทีประชาคม และผ่านความเห็นชอบจากผู้นำชุมชน นั้นหมายความว่า ประชาชนในพื้นที่และผู้นำชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมและสถานที่ดำเนินการ สำหรับ ระหว่างการดำเนินการนั้น หากเกิดปัญหาได้มีการระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ มีการตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาาร่วมกันทุกฝ่าย ส่งผลทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง มีความเหมาะสม คุ่มค่า และมีความพึงพอใจมากที่สุด

๔. สรุปสาระและขั้นตอนการดำเนินการ

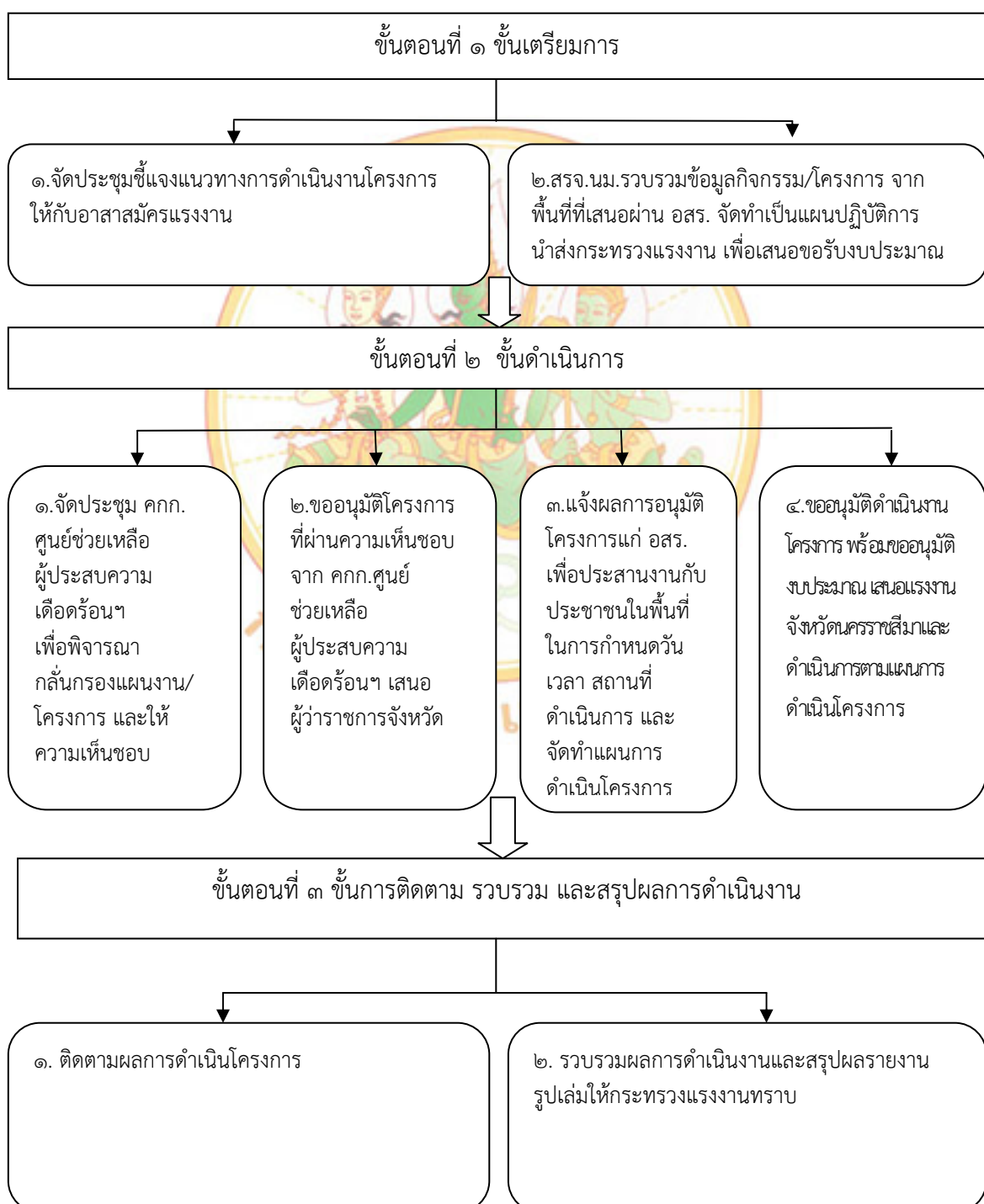
การดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนด้านอาชีพ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ จังหวัด นครราชสีมา ได้ดำเนินการภายใต้การกำกับของคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้าน อาชีพกระทรวงแรงงานประจำจังหวัด และเป็นไปตามระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยการใช้จ่ายเงิน เพื่อแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนด้านอาชีพ พ.ศ.๒๕๖๑ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๓ ในการ ดำเนินงานนั้น ได้มอบหมายให้อาสาสมัครแรงงานเข้ามามีส่วนร่วม เพราะเป็นเครือข่ายด้านแรงงาน ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด ได้ดำเนินการจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการให้แก่ อาสาสมัครแรงงานและมอบหมายให้อาสาสมัครแรงงานสำรวจความต้องการขอรับการช่วยเหลือของ ประชาชนในพื้นที่ โดยสำนักงานแรงงานจังหวัดได้รวบรวมจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ เพื่อเสนอขอรับการ สนับสนุนงบประมาณจากกระทรวงแรงงาน เมื่อได้รับจัดสรรงบประมาณแล้ว ได้ดำเนินการจัดประชุม คณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพกระทรวงแรงงานประจำจังหวัด เพื่อพิจารณาถ่วงถ่วงแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร พร้อมกับให้ความ เห็นชอบ เพื่อเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาอนุมัติโครงการ พร้อมจัดทำแผนปฏิบัติการ และดำเนินการ ตามแผนปฏิบัติการที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ผู้ขอรับการประเมิน ในฐานะเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ จังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินโครงการฯ โดยมีผังขั้นตอนการดำเนินการแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ จังหวัดนครราชสีมา

โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

๔.๑ ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นเตรียมการ

(๑) จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ แก่อาสาสมัครแรงงาน ซึ่งเป็นการจัดประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการ ขั้นตอนการดำเนินงาน และข้อระเบียบที่เกี่ยวข้อง และแจ้งบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครแรงงานในการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ โดยมอบหมายให้อาสาสมัครแรงงานเป็นผู้ประสานงานในพื้นที่ และสำรวจความต้องการความช่วยเหลือด้านอาชีพของประชาชนในพื้นที่

(๒) รวบรวมแผนงาน/โครงการ ความต้องการความช่วยเหลือด้านอาชีพในพื้นที่ที่เสนอผ่านอาสาสมัครแรงงานมาจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ และนำส่งแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพให้กระทรวงแรงงาน เพื่อขอรับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ

๔.๒ ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นดำเนินการ

(๑) จัดประชุมคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพกระทรวงแรงงานประจำจังหวัด เพื่อพิจารณากลับกรองแผนงาน/โครงการ ให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับและให้ความเห็นชอบโครงการ

(๒) ขออนุมัติโครงการที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการฯ เสนอผู้ว่าราชการจังหวัด และจัดส่งโครงการที่ได้รับการอนุมัติพร้อมแผนปฏิบัติการให้กระทรวงแรงงาน

(๓) แจ้งผลการอนุมัติโครงการให้กับอาสาสมัครแรงงาน เพื่อประสานงานกับประชาชนในพื้นที่ในการกำหนดวัน เวลาและสถานที่ดำเนินการ และจัดทำแผนดำเนินโครงการ

(๔) ขออนุมัติดำเนินโครงการพร้อมขออนุมัติงบประมาณ จัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องประสานการดำเนินงานกับทุกฝ่าย ได้แก่ อาสาสมัครแรงงาน ผู้เข้าร่วมโครงการ วิทยากร เจ้าหน้าที่การเงิน และเจ้าหน้าที่พัสดุ เพื่อดำเนินการตามแผนการดำเนินโครงการ

๔.๓ ขั้นตอนที่ ๓ ขั้นการติดตาม รวบรวม และสรุปผลการดำเนินงาน

(๑) ติดตามผลการดำเนินโครงการว่ามีกรรวมกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มเป้าหมายที่ฝึกมีรายได้เฉลี่ยหลังการฝึกมากน้อยเพียงใด และประเมินผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

(๒) รวบรวมผลการดำเนินงานและสรุปผลรายงานรูปแบบให้กระทรวงแรงงาน

๕. ผู้ร่วมดำเนินการ

นายสุรศักดิ์ ทวีปรักษา ตำแหน่งนักวิชาการแรงงานชำนาญการ สัดส่วนของผลงานร้อยละ ๒๐

๖. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ

ผู้ขอรับการประเมิน ขอเสนอส่วนของงานที่เป็นผู้ปฏิบัติร้อยละ ๘๐ ของผลงานทั้งหมด ดังนี้

๖.๑ ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นเตรียมการ ผลงานที่ผู้ขอรับการประเมินได้ดำเนินการมีดังนี้

(๑) จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพให้กับอาสาสมัครแรงงาน โดยจัดทำหนังสือเชิญอาสาสมัครแรงงานเข้าร่วมประชุมและจัดทำเอกสารประกอบการประชุม ซึ่งในการประชุมได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ ขั้นตอนการดำเนินงาน ข้อระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยมอบหมายให้อาสาสมัครแรงงานดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการ สร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และสำรวจความต้องการความช่วยเหลือด้านอาชีพ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วมโครงการนั้น ได้เน้นย้ำต้องเป็นผู้ที่มีความเดือดร้อนด้านอาชีพตรงวัตถุประสงค์ของโครงการ และการเสนอ

กิจกรรมที่ดำเนินการภายใต้โครงการนั้น ต้องมาจากความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย พร้อมมอบหมายให้อาสาสมัครแรงงานเป็นผู้ประสานงานในพื้นที่อย่างใกล้ชิด

(๒) รวบรวมแผนงาน/โครงการ ความต้องการช่วยเหลือด้านอาชีพในพื้นที่ที่เสนอผ่านอาสาสมัครแรงงาน ซึ่งผู้ขอรับการประเมินได้ประสานอาสาสมัครแรงงานให้จัดส่งแผนงาน/โครงการให้ครบทุกอำเภอ/ตำบล จัดทำแผนปฏิบัติการโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพจังหวัดนครราชสีมา และนำเสนอแผนปฏิบัติการฯ ให้กระทรวงแรงงานเพื่อขอรับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ เสนอขอรับงบประมาณไปทั้งหมด ๑๒๕ กิจกรรม กลุ่มเป้าหมาย ๗๕๘ คน งบประมาณรวม ๖,๔๗๘,๖๔๐ บาท (หกล้านสี่แสนเจ็ดหมื่นแปดพันหกร้อยสี่สิบบาทถ้วน)

๖.๒ ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นตอนการ ผลงานที่ผู้ขอรับการประเมินได้ดำเนินการ มีดังนี้

(๑) จัดประชุมคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพกระทรวงแรงงานประจำจังหวัดนครราชสีมา โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รับผิดชอบงานด้านแรงงาน เป็นประธานกรรมการ และกรรมการ ประกอบไปด้วย พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา ผู้อำนวยการโครงการชลประทานนครราชสีมา ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงชนบทนครราชสีมา พัฒนาการจังหวัดนครราชสีมา หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมา จัดหางานจังหวัดนครราชสีมา ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ๕ นครราชสีมา สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดนครราชสีมา ประกันสังคมจังหวัดนครราชสีมา ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยในการทำงาน เขต ๓ และแรงงานจังหวัดนครราชสีมา เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยจัดประชุมครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุมสำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุมสำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา เพื่อพิจารณากลับกรองแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ

(๒) ขออนุมัติโครงการที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการฯ เสนอผู้ว่าราชการจังหวัด และจัดส่งโครงการที่ได้รับการอนุมัติพร้อมแผนปฏิบัติการให้กระทรวงแรงงาน ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการทั้งหมด ๔๖ กิจกรรม ผู้เข้าร่วมโครงการ ๗๗๐ คน งบประมาณรวม ๑,๒๐๗,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสองแสนเจ็ดพันบาทถ้วน)

(๓) แจ้งผลการอนุมัติโครงการให้กับอาสาสมัครแรงงาน เพื่อประสานงานกับประชาชนในพื้นที่ในการกำหนดวัน เวลา และสถานที่ดำเนินการ โดยขอความร่วมมือให้ดำเนินการในสถานที่ที่สามารถรวมกลุ่มได้และไม่เป็นปัญหาในการเดินทางของผู้เข้าร่วมโครงการ เมื่อได้ข้อสรุปเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินการแล้ว จึงจัดทำแผนดำเนินโครงการ

(๔) ขออนุมัติดำเนินโครงการพร้อมขออนุมัติงบประมาณ เสนอแรงงานจังหวัดนครราชสีมา และดำเนินการตามแผนการดำเนินโครงการ โดยจัดเตรียมเอกสารหลักฐานใบสำคัญประกอบการเบิกจ่ายเงิน โดยแยกตามหลักสูตร/รุ่น ประกอบด้วย บัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ บัญชีลงเวลา ใบสำคัญหลักฐานการจ่ายค่าตอบแทนการทำงานแบบใบสำคัญรับเงินค่าใช้จ่ายในฝึกอบรมบุคคลภายนอก แบบลงเวลาครูฝึก/วิทยากรใบสำคัญรับเงินและแบบสำรวจความพึงพอใจ จัดส่งป้ายไวนิลและวัสดุฝึกที่ใช้ในโครงการ ประสานการดำเนินงานกับอาสาสมัครแรงงานในพื้นที่อย่างใกล้ชิด และดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการ โดยให้อาสาสมัครแรงงานเป็นผู้เก็บรวบรวมภาพถ่ายตลอดระยะเวลาของการดำเนินโครงการ ซึ่งในวันสุดท้ายของการอบรมผู้ขอรับการประเมินเป็นผู้ดำเนินการจ่ายค่าตอบแทนวิทยากร

ค่าตอบแทนการทำงาน ค่าเบี้ยเลี้ยงผู้เข้ารับการฝึกอบรม และรวบรวมเอกสารหลักฐานใบสำคัญที่เกี่ยวข้องจัดทำหนังสือส่งเอกสารหลักฐานใบสำคัญเพื่อขอใช้เงินยืมงบประมาณ

๖.๓ ขั้นตอนที่ ๓ ขึ้นติดตาม รวบรวมและสรุปผลการดำเนินงาน ผลงานที่ผู้ขอรับการประเมินได้ดำเนินการ มีดังนี้

(๑) ติดตามผลการดำเนินโครงการว่ามีการรวมกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มเป้าหมายที่ฝึกมีรายได้เฉลี่ยหลังการฝึกมากน้อยเพียงใด และประเมินผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการซึ่งผู้ขอรับการประเมินได้ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการทั้งหมด ๔๖ กิจกรรม ผู้เข้าร่วมโครงการ ๗๗๐ คน งบประมาณรวม ๑,๒๐๗,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสองแสนเจ็ดพันบาทถ้วน) พบว่า การดำเนินโครงการมีการรวมกลุ่มแปรรูปอาหารจากปลานำไปจำหน่ายในตลาดชุมชน การรวมกลุ่มจัดทำดอกไม้จันทน์ส่งตามร้านค้า การรวมกลุ่มจัดทำขนมไทยไปจำหน่ายในตลาดชุมชนและตามงานต่างๆ ของส่วนราชการและเอกชน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น มีการนำความรู้จากการฝึกอาชีพ สาขาช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร สาขาช่างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า สาขาช่างปูน สาขาช่างปูกระเบื้องมาใช้ในการประกอบอาชีพ สามารถเพิ่มรายได้ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้ ทั้งนี้ ได้ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการควบคู่กับการติดตามผล พบว่ามีความพึงพอใจถึงร้อยละ ๘๘.๒๐ และมีผู้เสนอขอเข้าร่วมโครงการปีถัดไป และได้จัดทำทะเบียนฐานข้อมูลผู้เข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ

(๒) ดำเนินการรวบรวม สรุปผลการดำเนินงานจัดทำเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ รายงานให้กระทรวงแรงงานทราบเมื่อโครงการเสร็จสิ้น

๗. ผลสำเร็จของงาน

สามารถดำเนินการโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ของจังหวัดนครราชสีมา โดยดำเนินการใน ๒ กิจกรรม บุคคลกลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

๗.๑ ผลสำเร็จเชิงปริมาณ

๑) กิจกรรมจ้างงานเร่งด่วน

(๑) ประชาชนได้รับการช่วยเหลือ จำนวน ๒๕๐ คน

(๒) สิ่งสาธารณะประโยชน์ในชุมชนได้รับการบูรณะซ่อมแซม ปรับปรุงให้มีสภาพพร้อมใช้งาน จำนวน ๑๕ แห่ง

(๓) แหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู จำนวน ๑ แห่ง

๒) กิจกรรมพัฒนาทักษะฝีมือ

ประชาชนได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อประกอบอาชีพ จำนวน ๔๘๐ คน

๗.๒ ผลสำเร็จเชิงคุณภาพ

ในการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ มีผลสัมฤทธิ์เชิงคุณภาพดังนี้

๑) แหล่งน้ำได้รับการปรับปรุง ฟื้นฟูให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อชุมชนและประชาชน จำนวน ๑ แห่ง

๒) ประชาชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือนได้

๘. การนำไปใช้ประโยชน์

การดำเนินงานที่ผู้ขอรับการประเมินดำเนินการนั้นสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

๘.๑ ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้จากผลสำรวจความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ สามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาเสนอโครงการและงบประมาณในปีถัดไป

๘.๒ นำผลการดำเนินงานมาประกอบการทบทวน ปรับปรุงการวางแผน และการดำเนินงานในปีถัดไป

๘.๓ มีฐานข้อมูลของผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ได้รับการพัฒนาฝีมือ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการขอรับการสนับสนุนและต่อยอดการส่งเสริมอาชีพได้

๘.๔ ส่งเสริม สนับสนุนประชาชนผู้ว่างงาน กลุ่มผู้สูงอายุ สามารถนำไปดำเนินงานเป็นกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง มีรายได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้

๙. ความยุ่งยากในการดำเนินการ/ปัญหา/อุปสรรค

๙.๑ เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมาที่มีขนาดกว้างใหญ่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด ๓๒ อำเภอ ๒๘๙ ตำบล ๓,๗๔๓ หมู่บ้าน ซึ่งมีสภาพพื้นที่มีทั้งที่เป็นภูเขาสูง ที่ราบลุ่ม พื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น และพื้นที่ลูกคลื่นลอนลึก และแต่ละพื้นที่มีระยะทางที่ห่างไกลกัน ทำให้การประสานการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพมีความล่าช้า ไม่สะดวก เนื่องจากพื้นที่อยู่ห่างไกลจากที่ตั้งสำนักงานแรงงานจังหวัดมาก

๙.๒ อาสาสมัครแรงงาน ซึ่งเป็นผู้ประสานงานในพื้นที่ยังไม่เข้าใจในการดำเนินโครงการ บทบาท และหน้าที่ของตนเอง ทำให้การประสานงานกับประชาชนในพื้นที่ไม่ชัดเจนเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เห็นควรปรับปรุงค่าตอบแทนการจ้างงานโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ จากวันละ ๓๐๐ บาท ให้เท่ากับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดเนื่องจากกลุ่มเป้าหมายให้ข้อคิดเห็นว่าจะต้องใช้เวลาทั้งวัน (ก่อน-หลัง) เพื่อเข้าร่วมโครงการฯ กล่าวคือ หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ แล้ว ไม่สามารถรับจ้างงานอื่นต่อได้อีก

๑๐.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

(๑) กระทรวงแรงงานควรจัดสรรงบประมาณให้จังหวัดอย่างเพียงพอต่อความต้องการของพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

(๒) สำนักงานแรงงานจังหวัดในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ ต้องทำความเข้าใจกับอาสาสมัครแรงงานซึ่งเป็นผู้ประสานงานในพื้นที่ในการดำเนินการและชี้แจงระเบียบ ขั้นตอน และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนถูกต้อง

ส่วนที่ ๒

ข้อเสนอแนวความคิดเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

ชื่อเรื่อง แนวทางการพัฒนาอาสาสมัครแรงงานและสร้างเครือข่ายจังหวัดนครราชสีมา

๑. หลักการและเหตุผล

ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของสำนักงานแรงงานจังหวัดในฐานะตัวแทนของกระทรวงแรงงานในภูมิภาค คือ การนำบริการด้านแรงงานไปสู่ประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกำลังแรงงานในวัยทำงานให้มีความกินดี อยู่ดี มีทักษะในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างความมั่นคงด้านรายได้ แต่เนื่องจากพื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่ประสบปัญหาการเข้าถึงบริการต่าง ๆ ของภาครัฐที่ยังไม่สามารถกระจายเข้าถึงประชาชนได้ทุกครั้งเวียนอันเนื่องมาจากข้อจำกัดของ“กรอบอัตรากำลัง”ซึ่งกระทรวงแรงงานมีหน่วยงานจำกัดอยู่เฉพาะระดับจังหวัดเท่านั้น ทำให้ขาดความคล่องตัวในการนำบริการด้านแรงงานลงสู่ประชาชนในพื้นที่ระดับตำบล และหมู่บ้าน การนำบริการด้านแรงงานลงสู่ประชาชนในพื้นที่จึงต้องอาศัยการทำงานในรูปแบบ “เครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน” ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ทำให้การดำเนินงานของสำนักงานแรงงานจังหวัดครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา ได้มีการดำเนินงานด้านอาสาสมัครแรงงานตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ มีการแต่งตั้งอาสาสมัครในระดับตำบลเพื่อทำหน้าที่ในการประสานการดำเนินงานระหว่างสำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมาและหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๒๘๙ คน ครอบคลุมพื้นที่ ๓๒ อำเภอ ๒๘๙ ตำบลของจังหวัด โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานของอาสาสมัครแรงงานภายใต้ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยอาสาสมัครแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งกำหนดให้อาสาสมัครแรงงานมีหน้าที่ในการประสานงานด้านแรงงานเป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ให้คำปรึกษา และแนะนำข้อมูลด้านแรงงานให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน รวมทั้งทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลด้านแรงงานในพื้นที่เสนอต่อสำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา

จากการปฏิบัติงานของอาสาสมัครแรงงานพบว่าอาสาสมัครแรงงานระดับตำบลไม่สามารถปฏิบัติงานในพื้นที่ได้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านเนื่องจากภารกิจด้าน“อาสาสมัคร”นั้น มีมากมายหลายหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบ โดยภารกิจด้านแรงงานเป็นภารกิจที่อาสาสมัครจะให้ความสำคัญน้อยกว่าด้านอื่น เนื่องจากอาสาสมัครแรงงานขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาท ภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง อีกทั้งอาสาสมัครแรงงานไม่มีการวางแผนการปฏิบัติงาน และไม่มีการสำรวจข้อมูลความต้องการของประชาชนทำให้เกิดกิจกรรมด้านแรงงานที่เกิดขึ้นไม่ได้มาจากความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่ส่งผลให้ประชาชนไม่ให้ความสนใจและไม่เข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่อาสาสมัคร การลงพื้นที่ร่วมกับอาสาสมัครแรงงานระดับตำบลเพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ให้คำปรึกษา และแนะนำข้อมูลด้านแรงงานให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านของเจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมาไม่ทั่วถึง เนื่องจากอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องมีอาสาสมัครแรงงานระดับหมู่บ้านซึ่งเป็นคนในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินงานแทน

ดังนั้น หากทำการพัฒนาอาสาสมัครแรงงานและสร้างเครือข่ายในระดับหมู่บ้าน และยกระดับองค์ความรู้ทางด้านแรงงานของอาสาสมัครแรงงานระดับตำบลให้สามารถเป็นพี่เลี้ยงเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานระดับหมู่บ้าน จะทำให้มีอาสาสมัครแรงงานที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานในการให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ช่วยให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลือได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ส่งผลให้การทำงานของอาสาสมัครแรงงานมีความเข้มแข็ง มีศักยภาพสามารถ

พึ่งพาตนเองได้ เกิดกิจกรรมทางด้านแรงงานที่มาจากความต้องการของคนในหมู่บ้าน สามารถสร้างโอกาสสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพ ประชาชนได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อให้สามารถรองรับการแข่งขันของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไป ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านแรงงานที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ช่วยลดปัญหาการถูกหลอกลวง และอาสาสมัครแรงงานสามารถนำเสนอแผนงาน/โครงการซึ่งเกิดจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่เพื่อขอรับสนับสนุนการดำเนินงาน ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์ตรงกับความ ต้องการ และในส่วนของสำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมาและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานจังหวัดนครราชสีมา ก็จะได้รับข้อมูลความต้องการด้านแรงงานในพื้นที่ที่ถูกต้อง ครบถ้วน สามารถนำมาใช้ประกอบการวางแผนการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ

๒.๑ บทวิเคราะห์

สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา ได้ให้ความสำคัญกับการแข่งขันแลกเปลี่ยนความรู้กับอาสาสมัครแรงงานทั้งในรูปแบบการจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก การประชุมร่วมกับพี่เลี้ยงอาสาสมัครแรงงานเป็นประจำ การอบรมให้ความรู้ผ่านโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านแรงงานเกิดประสิทธิภาพ สามารถสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับประชาชนวัยแรงงาน ผู้สูงอายุในพื้นที่ สนองนโยบายของกระทรวงแรงงานในการเป็นกระทรวงที่ขับเคลื่อนด้านเศรษฐกิจ และนโยบายรัฐบาลในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แต่เนื่องจากอาสาสมัครแรงงานมีความรู้ความสามารถไม่เท่ากัน หากมีความสงสัยในกระบวนการต่าง ๆ อาสาสมัครแรงงานที่มีความรู้มีน้อยมักไม่กล้าสอบถามเจ้าหน้าที่พี่เลี้ยงโดยตรง แต่จะสอบถามกับอาสาสมัครแรงงานด้วยกันเอง ซึ่งอาจจะให้ข้อมูลที่ ไม่ครบถ้วน ส่งผลต่อทิศทางการขับเคลื่อนงานด้านแรงงานในพื้นที่ ดังนั้น การพัฒนาอาสาสมัครแรงงานระดับตำบลจึงควรจัดทำข้อสอบเพื่อวัดองค์ความรู้ที่สำคัญตามภารกิจของแต่ละกรม รวมถึงพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด กฎ ระเบียบต่าง ๆ ตามกฎหมายที่รัฐบาลบังคับใช้และเกี่ยวข้องกับกระทรวงแรงงาน ทั้งก่อนและหลังการอบรมจะช่วยให้อาสาสมัครแรงงานมีความเข้าใจในสาระสำคัญที่หน่วยงานต้องการจะสื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย ๓๒ อำเภอ ๒๘๙ ตำบล และ ๓,๗๔๓ หมู่บ้าน สัดส่วนพื้นที่ในการปฏิบัติงานภายใต้ความรับผิดชอบของอาสาสมัครแรงงานเฉลี่ยอยู่ที่ ๑ คน ต่อ ๑๓ หมู่บ้าน ซึ่งเกินความสามารถของอาสาสมัครแรงงานระดับตำบลที่จะให้บริการด้านแรงงานได้ทั่วถึง และบางตำบลมีหมู่บ้านที่ห่างไกล เป็นอุปสรรคต่อการทำงานในพื้นที่ ที่ผ่านมามีพบว่าหากอาสาสมัครแรงงานระดับตำบลมีตำแหน่งเป็นผู้นำในชุมชนจะมีโอกาสประชาสัมพันธ์ภารกิจตามบทบาทหน้าที่ได้มากกว่ากลุ่มที่ไม่มีตำแหน่งในชุมชนใด ๆ จึงจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานเพิ่ม คือ การเพิ่มจำนวนอาสาสมัครแรงงานระดับหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน โดยให้ประชาชนในหมู่บ้านเสนอตัวแทนเข้ามาอบรมความรู้เกี่ยวกับภารกิจของกระทรวงแรงงาน และสำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งให้ทำหน้าที่อาสาสมัครแรงงานระดับหมู่บ้าน กลายเป็นทีมงานของกระทรวงแรงงานในพื้นที่ ถือเป็นการทำงานเชิงรุก ซึ่งจะช่วยให้ดำเนินงานต่าง ๆ ได้รวดเร็ว คุ่มค่า มีคุณภาพ มีแผนการป้องกันปัญหาด้านแรงงานในระดับตำบล สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน ต่อไป

๒.๒ แนวความคิด

๑) แนวความคิดเกี่ยวกับอาสาสมัคร

สมพร เทพสิทธิ์ (๒๕๔๑, หน้า ๒๓) ให้ความหมายว่า “อาสาสมัคร” คือผู้ที่สมัครใจทำงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและสังคมโดยไม่หวังค่าตอบแทน แต่ที่อาสาสมัครได้รับคือ ความสุข ความภูมิใจ งานอาสาสมัครจึงเป็นงานที่สำคัญที่ชี้ให้เห็นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการช่วยบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งนับว่าเป็นคุณประโยชน์อย่างยิ่ง

ศุภรัตน์ รัตนมูขัย (ออนไลน์) ให้ความหมายว่า “อาสาสมัคร” เป็นการกระทำความดีต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรทำและเป็นความรับผิดชอบต่อสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินทองและการกระทำนี้ไม่ใช่ภาระงานที่ต้องกระทำตามหน้าที่

จารุงศ์ พลเดช (ออนไลน์) ได้อธิบายลักษณะการทำงานของอาสาสมัคร ดังนี้

๑. การเป็นอาสาสมัครนั้น ต้อง “เต็มใจ” ไม่มีการบังคับขู่เข็ญให้ทำ แต่เป็นการเต็มใจทำงานที่ตนรัก มีความปรารถนาดีต่อคนอื่น อยากเห็นเขามีความสุข

๒. การเป็นอาสาสมัครนั้น ต้อง “ตั้งใจ” มีความเต็มใจในการทำงานและทำงานด้วยความตั้งใจ มุ่งมั่นตั้งใจทำให้เกิดผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ ไม่ย่อท้อกับอุปสรรคหรืองานลำบากใด ๆ มีความตั้งใจในการทำงาน ตั้งใจทำงานจนสุดความสามารถโดยมิต้องให้ใครมาบังคับ

๓. การเป็นอาสาสมัครนั้น ต้อง “พอใจ” พอใจในงานที่ทำด้วยความเต็มใจและตั้งใจทำให้เขามีความสุข ความสำเร็จ ความสมหวังเกิดความพอใจในการทำงานอย่างมีความสุข

๔. การเป็นอาสาสมัครนั้น ต้อง “ดีใจ” ดีใจที่ได้ทำงานที่ตนนั้นมีความเต็มใจ ตั้งใจ และพอใจที่ได้ทำงาน เมื่อได้ทำงานแล้วก็เกิดความดีใจจากผลงานที่ได้ทำไว้ให้ปรากฏแก่สาธารณชนเป็นที่ประจักษ์ตามความต้องการของตน

๕. การเป็นอาสาสมัครนั้น ต้อง “ภาคภูมิใจ” ในงานที่ตนทำไม่ว่าเป็นงานใด ๆ ที่ได้ทำลงไปเพื่อประโยชน์แก่สาธารณะ คนเราเกิดมาไม่มีใครน่าอะไรติดตัวมาแต่เมื่อเกิดเป็นคนแล้วก็ทำความดีมีผลงานเมื่อกาลโลกนี้ไปแล้วสิ่งที่เหลือ คือ ความภูมิใจของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

ฉัตรวรัญ องค์กรสิงห์ (ออนไลน์) กล่าวว่า เส้นแบ่งของผู้ที่เป็นอาสาสมัครและผู้ที่ทำงานให้บริการทางสังคมอาจจะมีส่วนแบ่งที่เบาบางมาก หากจะใช้เพียงเงื่อนไขของการทำงานโดยปราศจากค่าตอบแทน หรือพอมีค่าตอบแทนบ้างแต่ให้เป็นไปอย่างพอเพียง หรือผลที่ได้รับไม่อาจทดแทนกับค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายไป การคิดในเชิงเศรษฐกิจหรือการแลกเปลี่ยนเชิงตัวเงินนี้อาจจะไม่เพียงพอสำหรับผู้ที่มีแนวคิดของการทำงานอย่างอุทิศตัวเพื่อสังคมวิถีชีวิตของคนทำงานอาสาสมัครจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้ศึกษารวบรวมมาพอสังเขป ดังนี้

๑. การยึดมั่นในอุดมการณ์ อุดมการณ์ของผู้ที่จะเป็นอาสาสมัครคือมีสำนึกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและสังคม ความปรารถนาอันเร้นลับภายในใจที่ต้องการเห็นสังคมมีการปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม มีการเอาใจเอาริยาต่อกันน้อยที่สุด ซึ่งสังคมจะเป็นเช่นนั้นได้ ก็จะต้องอาศัยกระบวนการจัดการทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและแพร่กระจายไปยังคนทุกชั้นทุกกลุ่มทางสังคมให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ ดังนั้น ปัจจัยสำคัญที่ทำให้จิตวิญญาณของการเป็นอาสาสมัคร คือ การเห็นความไม่ยุติธรรมหรือการเอาใจเอาริยา ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมไทย คือ การใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดบริโภคนิยม

แนวคิดแบบ “อุดมการณ์อาสาสมัคร” กับ “แนวคิดบริโภคนิยม” มาจากคนละฐานความคิดที่อยู่ตรงกันข้าม คือ อุดมการณ์ทางสังคมมุ่งให้เราไปสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ มีความสุขกับเพื่อนมนุษย์ในขณะที่ระบบบริโภคนิยม ทุนิยมเป็นระบบที่เอารัดเอาเปรียบ เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจและผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มเท่านั้น และสอนให้หาความสุขตามลำพังตนเองโดยไม่คิดถึงคนอื่น แต่แม้ว่าสังคมบริโภคนิยมจะมีอันตรายมากแต่ก็ยังไม่หมดหวังเสียทีเดียวเพราะเมื่อถึงเวลาหนึ่งสังคมบริโภคนิยมก็จะพบกับปัญหาด้วยเช่นกัน นั่นคือ ความเหงา แล้วกลไกนี้มันจะสร้างเงื่อนไขให้เกิดอาสาสมัครในที่สุด อย่างไรก็ตาม อุดมการณ์อาสาสมัครจะเกิดขึ้นและมีอยู่ได้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับบุคคลเดียวแต่ต้องยืนอยู่บนความเข้าใจในโลกความเป็นไปในชีวิตอย่างมีเหตุมีผล และกระบวนการที่จะเข้าใจความเป็นไปของสังคมคือการเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่นับถืออยู่ให้แตกฉาน ต้องมีความเข้าใจในประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของโลก ความเข้าใจพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลง และอุดมการณ์ที่จำเป็นต้องอาศัยการบ่มเพาะจะรอให้เกิดและเติบโตเองไม่ได้ ข้อสำคัญ คือ อุดมการณ์อาสาสมัครไม่ใช่ความดีอันยิ่งใหญ่แต่เป็นพันธกิจทางใจที่จะต้องกระทำ

๒. การยึดมั่นในหลักศาสนา อาสาสมัครที่ยึดมั่นในหลักศาสนา ยึดถือจารีตประเพณี โดยมุ่งทำความดีและอุทิศตนเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เมื่อลงมือทำงานแล้วไม่คิดว่าตนเองจะได้อะไรหรือจะเสียอะไรแต่มุ่งทำงานไปอย่างปราศจากเงื่อนไข การมุ่งบำเพ็ญประโยชน์ให้กับผู้อื่นหรือสังคมนั้นจะต้องทำที่ตนเองก่อนเรียกว่าประโยชน์ตน คือ มีการประพฤติดี รักษาระเบียบวินัย รักษาความสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติกิจการงานด้วยความเข้มแข็งหนักแน่นจนติดเป็นนิสัย เมื่อทำประโยชน์ตนแล้วก็ทำประโยชน์ให้ผู้อื่น เช่น การให้การสงเคราะห์แก่ผู้ยากจน ขาดแคลน ผู้ด้อยโอกาส ผู้ประสบความทุกข์ยากเดือดร้อนพร้อมกับการทำประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สังคม เช่น ช่วยในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม ในการพัฒนาสังคม การส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

อาสาสมัครที่ทำงานด้วยหลักการของการยึดมั่นในหลักศาสนา และต้องการทำงานเพื่อละตัวตน หรือเข้าถึงการปล่อยวางทางวัตถุ สิ่งของ เงินทองข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพเพื่อให้สามารถเข้าถึงความสุขที่ลึกซึ้งกว่า อาสาสมัครเหล่านี้จะมุ่งอุทิศร่างกายและทรัพย์สินเพื่อเป็นการบริจาคตาน คือ มีน้ำใจเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น อาสาสมัครที่ได้ศึกษาและเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของศาสนา จะหาหลักธรรมประจำใจเพื่อเป็นเป้าหมายหรือเครื่องมือในการเดินทางไปสู่ขั้นปลายชีวิต และพยายามหาหนทางที่จะอุทิศตนถ่ายทอดความรู้ความสามารถให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่เจ็บป่วยและยากไร้ด้อยโอกาสกว่าตน

๓. ค่านิยมบางประการ การอุทิศตนเป็นอาสาสมัครอาจจะก่อกำเนิดมาจากค่านิยมบางประการที่มีอยู่ภายในความรู้สึกนึกคิดของคน ๆ นั้น เป็นค่านิยมที่ได้รับการพัฒนามาจากการหล่อหลอมของครอบครัว จากสถาบันการศึกษา จากหลักธรรมคำสอนในศาสนา จากการเฝ้าสังเกตและตั้งคำถามกับความเป็นไปในสังคม หรือการได้อ่านประวัติชีวิตของนักพัฒนา หรือบุคคลที่เป็นแบบอย่างในใจ ค่านิยมดังกล่าว ได้แก่

๓.๑) การเสียสละ ผู้ที่อุทิศตนเป็นอาสาสมัคร กล่าวว่า การเข้าถึงความเสียสละได้จำต้องผ่านกระบวนการของการบังคับจิตใจให้ลด ละ เลิก วิถีความสุขส่วนตัว การบริจาคตทรัพย์สิน เงินทอง เวลา และบางคนรวมถึงความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเพื่ออุทิศตนมาทำงานอาสาสมัคร

๓.๒) ความมั่นคงทางจิตใจ การอุทิศตนโดยยึดมั่นในอุดมการณ์นั้น จำต้องมีความหนักแน่น อดทน และความมั่นคงอย่างสูงทางจิตใจจะสามารถเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้โดยเฉพาะการทำงานที่เปลี่ยนเป้าหมายจากการรับเป็นตัวเงิน เป็นการบำรุงความเชื่อและความยึดถือในอุดมการณ์

๓.๓) ความสามารถในการรักษาสมดุล ผู้ที่ทำงานอาสาสมัครจำเป็นต้องสามารถรักษาสมดุลระหว่างความต้องการเชิงเศรษฐกิจที่สนองต่อความต้องการทางกาย และความต้องการที่จะบรรลุอุดมการณ์ซึ่งเป็นความต้องการภายใน

สรุปได้ว่า “อาสาสมัคร” หมายถึง ผู้ที่สนใจทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชนและสังคม โดยมีคุณสมบัติที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. ทำงานด้วยความสมัครใจไม่ใช่ด้วยการถูกบังคับ หรือเป็นเพราะหน้าที่
๒. เป็นงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและสังคม หรือสาธารณประโยชน์
๓. ทำโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงิน ผลตอบแทนที่อาสาสมัครได้รับคือความสุข ความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ

๒) แรงแปลกดันที่ก่อให้เกิดจิตวิญญาณอาสาสมัคร

แรงงานผลักดันที่ก่อให้เกิดจิตวิญญาณอาสาสมัคร (Spirit of Voluntarism) เป็นหลักคิดประการสำคัญของผู้อุทิศตนเป็นอาสาสมัคร จิตวิญญาณอาสาสมัคร คือ การมีจิตใจที่เสียสละ ทำงานด้วยความสมัครใจเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่น ประชาชน และสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนที่เป็นเงินหรือวัตถุ เช่น การทำหน้าที่เพื่อหน้าที่ที่ไม่มีบำเหน็จรางวัล หรือผลประโยชน์ส่วนตน และดำเนินชีวิตในรูปแบบที่แตกต่างไปจากกระแสหลัก คือ กระแสเศรษฐกิจบริโภคนิยมที่มุ่งเน้นเรื่องการสร้างรายได้เป็นหลัก จะมีแรงผลักดันภายในตนเองที่ทำให้เลือกใช้ชีวิตที่อุทิศตนทำงานให้โดยไม่มีผลตอบแทน หรือได้ผลตอบแทนน้อย และไม่อาจนับรวมเข้ากับมาตรฐานของการตีค่าแรงงานเป็นเงินได้ตามแบบของสังคมแรงงานที่กำหนดกันอยู่ แรงผลักดันของอาสาสมัครแรงงานที่มีจิตใจเป็นอุทิศตนเช่นนี้ มีปัจจัยหลักของการมาเป็นอาสาสมัคร คือ

๑. การหล่อหลอมหรือมีพื้นฐานมาจากครอบครัว

จิตวิญญาณการอุทิศตนเพื่อผู้อื่น หรือเพื่อความสุขของส่วนรวมนั้นมาจากการหล่อหลอมของครอบครัวเป็นหลัก ระบบคุณค่าที่ได้รับจากการถ่ายทอดจากหรือคนในครอบครัว โดยการสอน การทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง ล้วนมีผลอย่างยิ่งต่อบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคลและการมีจิตใจที่จะทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

๒. การปรารถนาการยอมรับและการพัฒนาตน

ฉัตรวิญญู อองคสิงห์ (ออนไลน์) กล่าวว่า ผู้ที่อุทิศตนเป็นอาสาสมัคร มีความต้องการการยอมรับจากสังคมและคนรอบข้างในระดับหนึ่ง การยอมรับนี้สามารถสะท้อนได้จากการได้รับรางวัลในรูปของวัตถุ สิ่งของ โล่ประกาศเกียรติคุณ หรือการได้รับการยกย่อง ชมเชย การยอมรับในความสามารถของตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม การได้รับการยอมรับนี้มีแนวคิดว่าเป็นการสร้างตัวตนให้กับมนุษย์แทนที่จะให้การอุทิศตนเป็นแนวทางของการบรรลุถึงความสุขในขั้นที่แตกต่างจากทรัพย์สิน เงินทอง และความต้องการอันเป็นแรงขับจากภายใน

การทำงานอาสาสมัคร จึงเป็นการทำงานเพราะมีความรัก มีความสุขในงาน ได้มีโอกาสสร้างสรรค์งานอย่างที่ต้องการหากจะมีการยอมรับในผลงานก็น้อมรับมันอย่างมีสติ แต่เมื่อไม่มาหรือไม่มีก็อย่าคิดถึง ความต้องการทั้งหมดอยู่ที่ตัวงาน ทุกคนที่ได้ทำงานจะต้องเรียนรู้ถึงศิลปะ ความรักในงานที่ทำให้มีความสุขในงานโดยไม่ต้องมีการยอมรับนับถือ

๒) หลักการสร้างเครือข่าย

เครือข่าย (Network) คือ การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกันหรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

ประเด็นสำคัญของนิยามข้างต้นคือ

๑. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นไปโดยสมัครใจ
๒. กิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน
๓. การเป็นสมาชิกเครือข่ายต้องไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเองของคนหรือองค์กรนั้น ๆ

เครือข่ายต้องมีการจัดระบบให้กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่เป็นสมาชิกดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เพื่อนำไปสู่จุดหมายที่เห็นพ้องต้องกันซึ่งอาจเป็นกิจกรรมเฉพาะกิจตามความจำเป็นเมื่อภารกิจบรรลุเป้าหมายแล้ว เครือข่ายก็อาจยุบสลายไป แต่ถ้ามีความจำเป็นหรือมีภารกิจใหม่อาจกลับมารวมตัวกันได้ใหม่หรือจะเป็นเครือข่ายที่ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องระยะยาวก็ได้

การรวมตัวเป็นเครือข่ายในลักษณะการแลกเปลี่ยน ต้องสกัดเอาส่วนดีหรือจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาเรียนรู้และสนับสนุนกันและกันเป็นการผนึกกำลัง (synergy) ในลักษณะที่มากกว่า $๑+๑=๒$ แต่ต้องเป็น $๑+๑ > ๒$ เรียกว่าเป็น “พลังทวีคูณ” ผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานเป็นเครือข่ายต้องดีกว่าผลรวมที่เกิดจากการปล่อยให้ต่างคนต่างทำแล้วนำผลลัพธ์ของแต่ละคนมารวมกัน

ความหมายของเครือข่าย

เครือข่าย มีผู้ให้ความหมายไว้หลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับมุมมองของนักวิชาการต่าง ๆ ซึ่งมีผู้ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กาญจนา แก้วเทพ (ออนไลน์) อธิบายว่า เครือข่าย หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการประสานงานของบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรหลาย ๆ องค์กรที่ต่างก็มีทรัพยากรของตนเอง มีเป้าหมาย มีวิธีการทำงาน และมีกลุ่มเป้าหมายของตนเอง บุคคลหรือกลุ่มเหล่านี้ได้เข้ามาประสานงานกันอย่างมีระยะเวลายาวนานพอสมควร แม้อาจจะไม่มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอก็ตาม แต่ก็จะมีการวางรากฐานเอาไว้ (เปรียบเสมือนการมีสายโทรศัพท์ต่อเอาไว้) เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความต้องการที่จะขอความช่วยเหลือหรือขอความร่วมมือจากกลุ่มอื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาที่สามารถติดต่อไปได้ ในการเข้าร่วมเป็นองค์กรเครือข่าย แม้ว่าองค์กรเหล่านี้จะมีบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน เช่น มีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน องค์กรเหล่านี้ก็ยังคงความเป็นเอกเทศอยู่เพราะการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายเป็นการเข้าร่วม เพียงบางส่วนขององค์กรเท่านั้น

อรณพ พงษ์วาท (ออนไลน์) กล่าวว่า เครือข่ายหมายถึง การเชื่อมโยง ร้อยรัดเอาความพยายามและการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อปฏิบัติการกิจอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน โดยที่แต่ละฝ่ายยังคงปฏิบัติการกิจหลักของตนต่อไปอย่างไม่สูญเสียเอกลักษณ์และปรัชญาของตนเอง การเชื่อมโยงนี้อาจจะเป็นรูปแบบของการรวมตัวกันแบบหลวม ๆ เฉพาะกิจตามความจำเป็น หรืออาจอยู่ในรูปแบบของการจัดองค์กรที่เป็นโครงสร้างของความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน เครือข่ายความร่วมมือเป็นไปได้อย่างทุกระดับปัจเจกบุคคล องค์กร สถาบัน โดยอาจมีขอบข่ายและขนาดตั้งแต่เล็ก ๆ ภายในชุมชนไปจนถึงระดับจังหวัด ภูมิภาค ประเทศ และระหว่างประเทศ

เสรี พงษ์พิศ (ออนไลน์) ให้คำนิยามของ“เครือข่าย”ไว้ว่าเป็นการรวมกลุ่มของบุคคลในชุมชน ระหว่างชุมชน กลุ่มกับกลุ่ม ชุมชนกับชุมชน โดยมีหลักยึดตามขอบเขตพื้นที่ ประเด็นเนื้อหาและ กระบวนการเรียนรู้เป็นหนึ่งเดียว กระบวนการดังกล่าวเกิดจากท้องถิ่น เหมาะสมกับท้องถิ่นที่จะช่วยให้ บุคคลและชุมชนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ภูมิปัญญาพื้นบ้าน การปฏิบัติ แบบอย่างผู้รู้ การอบรมสั่งสอนในบริบททางสังคม คมนาคม แบบการติดต่อที่สะดวกยิ่งขึ้นทำให้การไปมา หาสู่ดูงาน การร่วมกันทำ ชำนาญเขตแดนของชุมชน อำเภอ จังหวัดและภาคเป็นไปได้ง่าย

จากความหมายของเครือข่ายสามารถสรุปได้ว่า เครือข่าย หมายถึง รูปแบบหนึ่งทางสังคมที่ เกิดจากการประสานงานของบุคคล ซึ่งมีการประสานงานในแนวราบมากกว่าแนวดิ่ง มีการแลกเปลี่ยน สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการร่วมกันทำงานโดยมีฐานะเท่าเทียมกันโดยที่เครือข่ายมีลักษณะ เป็นโครงสร้างทางความคิด บุคคลที่เกี่ยวข้องในเครือข่ายจะมีกรอบความคิดเกี่ยวกับเครือข่ายใกล้เคียงกัน ในด้านความรู้ ความสามารถ และความต้องการ การเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายเป็นไปในลักษณะแนวราบ เป็นอิสระต่อกัน มีการแบ่งงานกันทำ เพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งโดยรวมของเครือข่าย ดังนั้น การพัฒนา เครือข่ายจึงเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่าย จำเป็นต้องมีความสมานฉันท์ ซึ่งหมายถึงการต่อรองตกลงเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในเพื่อให้เครือข่ายสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ การทำงานในลักษณะเครือข่ายต้องอาศัยระยะเวลาในการบ่มเพาะความสัมพันธ์ ความศรัทธา และความ ไว้วางใจ เชื่อใจ ตลอดจนการสร้างกรอบแนวทางความคิด เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แก้ไข ปัญหาาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งร่วมกันดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

องค์ประกอบของเครือข่าย

เครือข่ายเทียม (Pseudo network) หมายถึง เครือข่ายชนิดที่เรากลงผิดคิดว่าเป็นเครือข่าย แต่แท้จริงแล้วเป็นแค่การประชุมพบปะสังสรรค์ระหว่างสมาชิกโดยที่ต่างคนต่างก็ไม่ได้มีเป้าหมายร่วมกัน และไม่ได้ตั้งใจที่จะทำกิจกรรมร่วมกันเป็นการรวมกลุ่มแบบเฮโลสาระพาหรือรวมกันตามกระแสนิยมที่ไม่มี วัตถุประสงค์ชัดเจนลักษณะของเครือข่ายลวงจะไม่มีกลไกสานต่อระหว่างสมาชิก ดังนั้น การทำความเข้าใจ กับองค์ประกอบของเครือข่ายจึงมีความสำคัญ เพื่อช่วยให้สมาชิกสามารถสร้างเครือข่ายแทนการสร้าง เครือข่ายเทียม

เครือข่าย (แท้) มีองค์ประกอบสำคัญอยู่อย่างน้อย ๗ อย่างด้วยกัน คือ

๑. มีการรับรู้และมุมมองที่เหมือนกัน (common perception)
๒. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (common vision)
๓. มีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน (mutual interests/benefits)
๔. การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย (stakeholders participation)
๕. มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (complementary relationship)
๖. มีการเกี่ยวพันพึ่งพากัน (interdependent)
๗. มีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงแลกเปลี่ยน (interaction)

ปรัชญาการสร้างเครือข่าย

การสร้างเครือข่ายต้องคำนึงถึงเสมอว่า “เครือข่าย” เป็นกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ การนำเครือข่ายต้องมี LINK หมายถึง “การเชื่อมโยง”

L – Learning การเรียนรู้

I – Investment การลงทุน

N – Nature การพุ่มฟักบำรุง

G (K) – Give การรักษาสัมพันธ์ภาพซึ่งรวมกันเป็นคำว่า LINK

หมายถึง การเชื่อมโยง

การสร้างเครือข่าย (Networking)

การสร้างเครือข่าย หมายถึง การทำให้มีการติดต่อสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ การสร้างเครือข่ายควรสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันฉันท์เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าสร้างการคบค้าสมาคมแบบฟุ้งฟิง นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายต้องไม่ใช่การสร้างระบบติดต่อดำเนินการแบบทางเดียว เช่น การส่งจดหมายข่าวไปให้สมาชิกตามรายชื่อแต่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันด้วย

ความจำเป็นที่ต้องมีเครือข่าย

การพัฒนางานหรือการแก้ปัญหาใด ๆ ที่ใช้วิธีดำเนินงานในรูปแบบที่สืบทอดกันเป็นวัฒนธรรมภายในกลุ่มคนหน่วยงานหรือองค์กรเดียวกันจะมีลักษณะไม่ต่างจากการปิดประเทศที่ไม่มีการติดต่อสื่อสารกับภายนอกการดำเนินงานภายใต้กรอบความคิดเดิมอาศัยข้อมูลข่าวสารที่ไหลเวียนอยู่ภายในใช้ทรัพยากรหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่พอจะหาได้ใกล้มือหรือถ้าจะออกแบบใหม่ก็ต้องใช้เวลานานมากจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนางานอย่างยิ่งและไม่อาจแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้

ผู้ขอรับการประเมินได้นำความรู้และแนวความคิดเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายมาใช้ในการพัฒนาอาสาสมัครแรงงานและสร้างเครือข่าย เนื่องจากอาสาสมัครแรงงานระดับตำบลซึ่งเป็นผู้แทนกระทรวงแรงงานในพื้นที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และไม่เพียงพอต่อปัญหาและความต้องการด้านแรงงานในพื้นที่ชุมชนทำให้การบริการด้านแรงงานไม่ครอบคลุมทั่วถึงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานในระดับหมู่บ้านให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

๓) การประสานความร่วมมือ

ความหมายของการประสานความร่วมมือ

เอ็ด สาระภูมิ (๒๕๔๖, หน้า ๖๘) กล่าวว่า ความหมายของการประสานความร่วมมือว่า คือ การประสานงานความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งเป็นงานพื้นฐานของการบริหารจัดการในองค์กร โดยทั่วไปควรให้ผู้รับผิดชอบในระดับต่าง ๆ มีอำนาจหน้าที่จริง ๆ และประสานงานให้เกิดความร่วมมือระหว่างแผนกและบุคคลเท่าที่จำเป็นต้องประสานงาน โดยไม่ต้องตั้งตำแหน่งผู้ประสานงานซ้ำซ้อนกันอีก

วิทยา เชียงกุล (ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของการประสานความร่วมมือว่า เป็นการติดต่อซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือประสานงานกัน ร่วมมือปฏิบัติการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

วิธีสร้างความร่วมมือ โดยใช้แนวทางปฏิบัติดังนี้

๑. ชี้ให้เห็นประโยชน์ร่วมกัน ทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมีความรู้สึกต่องานตรงกัน ด้วยการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ทำความเข้าใจถึงผลงานที่จะเป็นประโยชน์ร่วมกัน การชักจูงให้เห็นประโยชน์ของส่วนรวมใช้ไม่ได้กับคนบางคน จึงต้องชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ทางอ้อมที่ผู้เกี่ยวข้องในการประสานจะได้รับด้วย

๒. ผูกมิตรต่อกัน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีน้ำใจที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยวิธีให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จให้จงได้และย้ำให้เห็นว่าเป็นความสำเร็จร่วมกัน

๓. แนะนำกัน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกันมีความสามารถทัดเทียมกันด้วยการพิจารณาความสามารถของผู้ร่วมปฏิบัติในการประสานงาน ทั้งด้านความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถเฉพาะด้านหรือความถนัดในงาน และให้ข้อแนะนำที่จะเป็นแนวทางทำให้ผู้เกี่ยวข้องมีความสามารถในระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เพื่อจะได้ทำงานไปด้วยกันได้

๔. มีการสื่อสารที่ดี ทำได้ด้วยการสร้างประสบการณ์ร่วมกัน หรือสร้างสถานะคล้ายคลึงด้วยการร่วมกันคิด หากสามารถร่วมวางแผนปฏิบัติการด้วยกันตั้งแต่ต้น ก็จะช่วยให้มีกรอบแห่งการอ้างอิง (Frame of reference) ร่วมกันทำงานอยู่ในวงประสบการณ์ที่มีสถานะคล้ายคลึงกัน

๕. เพิ่มความใกล้ชิด ทำให้มีการพบปะหรือกันอยู่เสมอเพื่อให้ไว้วางใจกันเพราะความใกล้ชิดจะช่วยให้ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและถ่ายทอดความรู้สึกถึงกัน ยิ่งใกล้ชิดกันมากเท่าใดก็จะเกิดความเข้าใจและรู้จักคุ้นเคยกันมากขึ้น ถ้ามีความหวังดีต่อกัน มีเจตนาที่บริสุทธิ์และจริงใจก็จะเพิ่มความเชื่อถือไว้วางใจกันมากยิ่งขึ้น

ผู้ขอรับการประเมินได้เลือกแนวคิดการประสานความร่วมมือ มาใช้ในการพัฒนาอาสาสมัครแรงงานและสร้างเครือข่าย เนื่องมาจากสำนักงานแรงงานจังหวัด ไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในระดับอำเภออาสาสมัครแรงงานซึ่งเป็นผู้แทนกระทรวงแรงงานในพื้นที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ตอบสนองความต้องการต่อประชาชนในพื้นที่ได้ล่าช้าและไม่ทั่วถึง จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเช่น ชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาร่วมดำเนินการร่วมวางแผน ติดต่อสื่อสาร ฝึกกำลัง วัสดุและทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์

๒.๓ ข้อเสนอ

๒.๓.๑) ข้อเสนอในระดับนโยบาย

๑) การพัฒนาองค์ความรู้ให้กับอาสาสมัครแรงงาน ควรจัดให้มีการสอบวัดระดับองค์ความรู้ทางด้านแรงงานในทุกภารกิจของกระทรวงแรงงาน รวมถึงพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด กฎกระทรวง ระเบียบต่าง ๆ โดยส่วนกลางเป็นผู้จัดทำแบบทดสอบเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

๒) หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครแรงงาน ควรกำหนดกรอบแนวทางการจัดอบรมให้ความรู้ตามนโยบายของกระทรวงแรงงานประจำปีงบประมาณ และนโยบายของรัฐบาลเพื่อการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒.๓.๒ ข้อเสนอในระดับปฏิบัติ

๑) การพัฒนาองค์ความรู้ให้กับอาสาสมัครแรงงาน การจัดให้มีการสอบวัดระดับองค์ความรู้ทางด้านแรงงานในทุกภารกิจของกระทรวง รวมถึงพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด กฎกระทรวง ระเบียบต่าง ๆ นั้น หากพบว่าอาสาสมัครแรงงานไม่เข้าใจเรื่องใด ให้มีการส่งเสริมและให้ความรู้ในเรื่องนั้นเพิ่มเติม พร้อมทั้งจัดให้มีการทดสอบความรู้ซ้ำเพื่อให้ทราบถึงระดับองค์ความรู้ที่มี ถือเป็น การเสริมสร้างศักยภาพของอาสาสมัครแรงงานทางด้านสติปัญญา

๒) แนวทางการสรรหาผู้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของกระทรวงแรงงานในระดับพื้นที่ จะต้องเป็นการคัดเลือกจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างการยอมรับในตัวแทนของตนเอง ในเบื้องต้น และเป็นการคัดกรองผู้ประสงค์จะทำหน้าที่อาสาสมัครเป็นตัวแทนของกระทรวงแรงงาน เนื่องจากที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาการขาดบูรณาการงานด้านแรงงานในพื้นที่เกิดจากตัวอาสาสมัครแรงงาน ยังไม่เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน และมีการสืบทอดตำแหน่งกันระหว่างอาสาสมัครแรงงานเดิม กับอาสาสมัครแรงงานใหม่จากการเป็นเครือญาติ หรือคนรู้จักของอาสาสมัครแรงงานเอง โดยมีคำตอบแทน รายเดือนเป็นปัจจัยสำคัญ ส่งผลให้จังหวัดนครราชสีมา มีอาสาสมัครแรงงานที่ไม่มีจิตบริการอย่างแท้จริง

๓) ดำเนินการฝึกอบรมพัฒนาอาสาสมัครแรงงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดประชุมเพื่อ รับฟังปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงานของอาสาสมัครแรงงาน เพื่อแนะนำวิธีการปฏิบัติงานซึ่งเป็นการ สร้างความรู้พื้นฐานให้แก่อาสาสมัครแรงงานและกระตุ้นขวัญและกำลังใจในการดำเนินงานให้แก่ อาสาสมัครแรงงาน

๔) ผลักดันให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครแรงงาน ให้อาสาสมัครแรงงานเป็นผู้สนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่มีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานของทุกหน่วยงานหรือมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในงานของกระทรวงแรงงานมากขึ้น รวมทั้ง กระตุ้นให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานในส่วนของการ พัฒนางานอาสาสมัครแรงงาน

๕) มอบหมายให้กับอาสาสมัครแรงงานสร้างเครือข่ายในระดับหมู่บ้านทุกตำบล เพื่อให้เกิดความทั่วถึงในการให้บริการนำความรู้เกี่ยวกับภารกิจด้านแรงงาน

๖) พัฒนากระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของอาสาสมัครแรงงาน โดยการส่งเสริมสนับสนุน ให้อาสาสมัครแรงงานระดับหมู่บ้านร่วมกันวางแผนการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของแรงงานใน ชุมชน/หมู่บ้านของตนเองโดยอาศัยทรัพยากรจากภายนอกมาประสานความต้องการของชุมชนผ่านทาง แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของกระทรวงแรงงาน หรือกระทรวงอื่น รวมทั้งมีการถ่ายทอด องค์ความรู้ให้กับอาสาสมัครแรงงานตำบลอื่น ๆ ช่วยเหลือกลุ่มแรงงานเป้าหมายของกระทรวงแรงงานได้รับ ประโยชน์ อาสาสมัครแรงงานมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน

๗) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอาสาสมัครแรงงานให้ ประชาชนในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับ ประชาชนผู้มารับบริการและการประสานการปฏิบัติกับภาคส่วนต่าง ๆ ของอาสาสมัครแรงงาน

๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๓.๑ ต่อประชาชน/อาสาสมัครแรงงาน/เครือข่าย

๓.๑.๑ เกิดการขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานที่มีจิตบริการ และได้รับการยอมรับจากคนในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากอาสาสมัครแรงงานไม่เป็นที่ยอมรับย่อมส่งผลต่อการทำงานและการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาด้านแรงงาน และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของกระทรวงแรงงานในหมู่บ้าน

๓.๑.๒ เกิดเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานที่มีความรู้ ความเข้าใจภารกิจด้านแรงงานในทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล ซึ่งช่วยสร้างการรับรู้ให้กับประชาชน ส่งผลให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าถึงบริการต่าง ๆ ของกระทรวงแรงงานได้อย่างรวดเร็ว

๓.๑.๓ กระทรวงแรงงานสามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนได้ทันกับสถานการณ์ และไม่ซ้ำกับพื้นที่เดิม เนื่องจากการมีเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานระดับหมู่บ้านได้ช่วยคัดกรองว่าเป็นความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง ช่วยให้การจัดสรรงบประมาณของสำนักงานแรงงานจังหวัด นครราชสีมาผ่านทางโครงการต่าง ๆ มีความหลากหลาย เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ สามารถช่วยเหลือประชาชนได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

๓.๑.๔ มีข้อมูลทางสถิติด้านแรงงานระดับหมู่บ้านในเชิงลึก ซึ่งผ่านการสำรวจข้อมูลโดยเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน และถือเป็นข้อมูลที่สำรวจและจัดเก็บโดยกระทรวงแรงงานในระดับพื้นที่

๓.๑.๕ สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา ได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร ความต้องการด้านแรงงาน การฝึกอาชีพ หรือการขอรับความช่วยเหลืออื่น ๆ อย่างถูกต้อง ครบถ้วน สำหรับใช้ในการวางแผนให้ความช่วยเหลือสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์กระทรวงแรงงาน และยุทธศาสตร์จังหวัดนครราชสีมา

๓.๑.๖ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน โดยมีปัญหาทางด้านแรงงานในตำบลเป็นโจทย์ที่อาสาสมัครแรงงานระดับหมู่บ้านได้ร่วมกันคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ถือเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งจากการเรียนรู้จากเพื่อนอาสาสมัครแรงงาน การระดมสมอง และการเรียนรู้จากเหตุการณ์จริง

๓.๑.๗ ประชาชนได้รับรู้บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครแรงงานและเครือข่ายจังหวัดนครราชสีมา

๓.๑.๘ ประชาชนได้รับการบริการด้านแรงงานจากอาสาสมัครแรงงานและเครือข่ายในพื้นที่/ชุมชน

๓.๑.๙ ประชาชนในพื้นที่/ชุมชนได้รับบริการด้านแรงงานตรงตามความต้องการและทั่วถึง

๓.๒ ต่อผู้บริหาร

๓.๒.๑ ผู้บริหารสามารถรับทราบข้อมูลความต้องการด้านแรงงานของประชาชนในพื้นที่/ชุมชน โดยผ่านอาสาสมัครแรงงานและเครือข่าย

๓.๒.๒ ผู้บริหารสามารถให้ความช่วยเหลือด้านแรงงานแก่ประชาชนในพื้นที่/ชุมชนได้ตรงตามความต้องการและทั่วถึง

๓.๓ ต่อหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่

๓.๓.๑ เจ้าหน้าที่ที่มีตัวแทนเครือข่ายในพื้นที่ทำให้สามารถรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่/ชุมชน

๓.๓.๒ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน

๔. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๔.๑ เชิงปริมาณ

สามารถขยายเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานในระดับหมู่บ้านเพิ่มขึ้น ๓,๔๕๔ คน

๔.๒ เชิงคุณภาพ

๔.๒.๑. สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมามีแผนงาน/โครงการที่เสนอเพื่อขอรับการสนับสนุนสำหรับแก้ไขปัญหาด้านแรงงานในพื้นที่ผ่านทางเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานระดับหมู่บ้านเพิ่มขึ้น

๔.๒.๒. อาสาสมัครแรงงานสามารถประสานงานและให้บริการประชาชนได้เพิ่มขึ้น

๔.๒.๓. ประชาชนในพื้นที่ได้รับการบริการด้านแรงงานมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานเพิ่มขึ้น

๔.๒.๔. อาสาสมัครแรงงานมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเข้มแข็ง

บรรณานุกรม

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. งานส่งเสริมเครือข่าย องค์กรประกอบของเครือข่าย, การพัฒนาเครือข่ายสู่ความยั่งยืน. กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://oppn.opp.go.th/research01.php> สืบค้นเมื่อ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๔.

กระทรวงแรงงาน. ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยการใช้จ่ายเงินเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ พ.ศ.๒๕๖๑. และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๓.

กาญจนา แก้วเทพ. การสร้างเครือข่ายและการจัดการเครือข่ายในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของชุมชนบ้านพชรธรรมนำสุข อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://libdcms.nida.ac.th/thesis6/2557/b185648.pdf> สืบค้นเมื่อ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

จารุพงศ์ พลเดช. คุณลักษณะอาสาสมัครที่มีผลต่อบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุข. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2016/TU_2016_5805038121_6626_5765.pdf สืบค้นเมื่อ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ฉัตรวรวิญ องค์กรสิงห์. แนวคิดทฤษฎีการจูงใจ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/m8504/PDF/m8504/5%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%202.pdf สืบค้นเมื่อ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

เดโช แสนภักดี. การมีส่วนร่วมของชุมชนวัดราชาธิวาสในการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.ssruir.ssru.ac.th/bitstream/ssruir/719/1/122-55.pdf> สืบค้นเมื่อ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

วชิรวัชร งามละม่อม. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://learningofpublic.blogspot.com/2016/02/blog-post_79.html?m=1 สืบค้นเมื่อ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

วิทยา เชียงกุล. แนวความคิดเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาวิชาการ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://etheses.aru.ac.th/PDF/1254811605_05.PDF สืบค้นเมื่อ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ศุภรัตน์ รัตนมุขย์. อาสาสมัครทุนทางสังคมในการจัดสวัสดิการสังคม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.volunteerspirit.org/file/ncv/R704c.pdf> สืบค้นเมื่อ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

สถาบันดำรงราชานุภาพ. การประสานงาน. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://stabundamrong.go.th/web/book/53/b18_53.pdf สืบค้นเมื่อ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔). ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๙. อัดสำเนา.

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. คู่มือโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒. ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑. อัดสำเนา.

สมพร เทพสิทธา. **อุดมการณ์และบทบาทอาสาสมัคร แนวคิด และทิศทางการพัฒนางานอาสาสมัครในไทย**. กรุงเทพมหานคร : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๔๑. อัดสำเนา.

เสรี พงษ์พิศ. **แนวคิดที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABMWEBSITE/DRAWER01/GENERAL/DATA0000/00000130.PDF> สืบค้นเมื่อ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

เอ็ด สาระภูมิ. **ศัพท์ทางการบริหาร เอกสารชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๖. อัดสำเนา.

อรรณพ พงษ์วาท. **ความหมายของเครือข่าย**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://dc.oas.psu.ac.th/dcms/files//02010/ch2.pdf> สืบค้นเมื่อ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ภาคผนวก

